

Šiame numery

NE GĄSDINIMUI, O TIK SUSIRŪPINIMUI.
ISTORIKO ZENONO IVINSKIO NETEKUS.
MAHLERIO IR LAPINSKO KORINIŲ
BELAUKIANT.
FRANCOIS RABELAIS LIETUVISKAI.
ZENONAS IVINSKIS LAISKUOSE SAVO
MOTINAI.
DAIL. GIEDRĖS ŽUMBAKIENĖS PARODAI
ARTEJANT.
NAUJI LEIDINIAI.
FILMŲ ĮVAIRUMAI.
KULTŪRINĖ KRONIKA.
SPYGLIAI IR DYGLIAI.

Istoriko Zenono Ivinskio netekus

DR. VIKTORAS GIDŽIŪNAS, OFM.

Kalėdų šventėse mus pasiekė liūdna žinia, kad gruodžio 24 d. Bonnos mieste, Vokietijoje, mirė, vienas žymiausių Lietuvos istorikų, prof. dr. Zenonas Ivinskis, išgyvenęs 63 metus su puse. Kūčių dieną jis iškeliavo amžinybėn, atsisveikinęs savo žmoną Pauliną ir sūnų Kestutį. Iškeliavo nebaigęs didelių Lietuvos istorijos darbų. Palaidotas svetimoje žemėje, gruodžio 30 d., ne savo tėvynėje, kurią taip mylėjo, kurios praeities pažinimui visą savo gyvenimą dirbo. Šiandieną, jo netekus, pravartu, bent trumpai pažvelgti į jo gyvenimo kelią ir nuveiktus darbus, kad įvertintume jo pasiaukojimą savo tautai ir patys pasiskatintume jai aukotis.

1. Jaunystė ir pasiruošimas darbui

Zenonas Ivinskis gimė 1908 m. gegužės 25 d., pasiturinčioje Juozo ir Aurelijos Bražinskaitės Ivinskių šeimoje, Kaušėnų kaime, prie Plungės, ant Babrungo upės kranto. Zėnutis (taip mes jį Romoje vadindavome) augo keturiu broliukų ir dviejų sesučių būry. Su jais jis skraidė plačiuose, 49 ha. laukuose, kuriuos iš vienos pusės skalavo sraunusis Babrungas, netoliese tekėjo Minija ir stūksojo Gandingos piliakalnis.

Zenono tėvas buvo sumanus. Jis, šalia ūkininkavimo, vertėsi medžių prekyba ir užsiėmė tiltų ir pastatų taisymu. Be to, 1921 m. savo žemėje užtikęs gero molio, pastatė plytinę ir netrukus nusipirko vandens malūną ant Babrungo upės. Tėvui užsiėmus verslais, daugiausia motina tvarkė ūkį ir auklėjo vaikus. Per I-ji pasaulinį karą Ivinskis ūkis daug nukentėjo, bet po karo greit atsigavo. Vyresniesiems broliams, pradėjus lankyti rusų mokyklą, ruošiant pamokas, Zėnutis kartu

su jais išmoko skaityti ir atmintinai sakyti eilėraščius. Ivinskiai karo metu savo vaikams mokytį pasamdė namų mokytoją Joną Smilingį, su kuriuo Zėnutis išėjo pradžios mokyklos mokslą. Tada Ivinskių namuose buvo daug ano meto lietuviškų knygų, laikraščių, gimnazičio Lauryno Ivinskio kalendorių, kuriuos Zėnutis su malonumu skaitydavo.

Kai 1918 m. Telšiuose buvo atidaryta gimnazija, tai Zenonas su broliais Juozu ir Jonu įstojo: broliai į I-ją klasę, o jis į priėmiamąją, bet po poros mėnesių ir jis buvo perkeltas į I-ją. Gi 1919 m. pradėjus veikti gimnazijai Plungėje, jį persikėlė ir Ivinskiukai, nes ją galėjo lankyti, gyvendami savo namuose. Tik VIII-ją klasę Zenonas baigė Telšiuose. Gimnazijoje jo mėgiamiausieji dalykai buvo geografi-ja, literatūra ir istorija.

Baigęs gimnaziją, Zenonas Ivinskis 1925 m. rudenį pradėjo studijuoti Kauno universitete, Teologijos - Filosofijos fakultete. Pradžioje pagrindiniu dalyku buvo pasirinkęs senąją istoriją, bet pastebėjęs, kad Lietuvos istorija tebedirvonuoja, jau antrame semestru pasirinko ją pagrindiniu dalyku, o senąją, vidurinių ir naujųjų amžių istoriją, pedagogiką ir psichologiją šalutiniais. Pasikaitų klausė pas fakulteto profesorius istorikus: A. Alekną, P. Dovydaitį, P. Penkuską ir J. Totoraitį.

Baigęs studijas Kauno universitete ir gavęs valstybinę stipendiją, Z. Ivinskis 1929 m. pavasarį istorinių studijų gilinti išvyko į Vokietiją. Vienėrus metus (1929 - 30) Miuncheno universitete pas prof. H. Guenterį klausė vi-

durinių amžių istorijos paskaitų. Paskui persikėlė Berlyno universitetan ir klausė kitų keturių profesorių paskaitų ir dalyvavo seminaruose. Čia Z. Ivinskis prof. O. Hoetzschiui parašė praktikos darbą: "Kaip Vytauto asmenį vaizdavo Dlugošas." Savo disertacijos globėjū pasirinkęs A. Brachmanną, Z. Ivinskis parašė disertaciją: "Geschichte des Bauernstandes in Litauen" — "Lietuvos valstiečių luomo išsivystymas", kuri 1932 m. gruodžio 1 d. buvo įvertinta, kaip valde laudabilis — labai gerai. Doktorato egzaminais Z. Ivinskis baigė savo pasiruošimą istoriniam darbui.

2. Mokytojas ir profesorius

Dar studijuodamas Kauno universitete, Z. Ivinskis dėstė Simano Daukanto mokytojų seminarijoje. Grįžęs iš Vokietijos, 1933 m. birželio 12 d. Vytauto Didžiojo universitete, viešame posėdyje apgynęs habilitacinį darbą: "Lietuvių ir Prūsų prekybiniai santykiai pirmoje XVI a. pusėje, Z. Ivinskis gavo veniam legendi — leidimą dėstyti universitete privatdocento titulu. Nuostabu, kad jis jau tų pačių metų rugsėjo 1 d. buvo paskirtas laikinu visuotinės istorijos katedros vedėju, einančio docento pareigas titulu. Vasaros metu, paruošęs paskaitų ciklą iš Lietuvos istorijos, darbą pradėjo 1933 m. rugsėjo 21 d. vieša pasakita. I-ju universiteto rūmų sausakimšoje salėje: "Krikščioniškos Europos santykiai su pagoniškąja Lietuva".

Negana to, vos pradėjęs dėstyti universitete, Z. Ivinskis lapkričio 1 d. buvo pašauktas atlikti karinės prievolės. Laimei fakulteto dekanui P. Kuraičiui pavyko išsirūpinti, kad jis, karinę prievolę Kaune atlikdamas, galėtų dėstyti universitete. Suprantama, jog jam nelengva buvo suderinti

Prof. Zenonas Ivinskis 1960 metais Romoje

ti dvi tarnybas, dar sunkiau buvo paruošti paskaitas kareivinėse. Turėdamas pakankamai energijos ir sveikatos, jis ne tik gerai atliko abi pareigas, bet dar rado laiko tyrinėti kariuomenės archyvą ir rašyti karinėmis temomis.

Baigęs karinę tarnybą, Z. Ivinskis nuo 1935 m. birželio mėnesio jau galėjo tęsti normalų darbą universitete. Tada rugsėjo 15 d. jis buvo pakeltas docentu ir paskirtas pilnateisiu visuotinės istorijos katedros vedėju. Jis dėstė visą Lietuvos istorijos kursą iki 1918 m. Be to, dar skaitė istorinę Lietuvos geografiją, Rusijos istoriją iki XVII a. ir Lietuvos istorijos šaltinius. Vėliau, 1937 m., prof. J. Totoraičiui pasitraukus, Z. Ivinskis ėmė dėstyti ir naujųjų amžių istorijos kursą, kol jį 1939 m. perėmė S. Sužiedėlis. Pertvarkant Teologijos - Filosofijos fakultetą, Zenonas Ivinskis 1937 m. buvo išrinktas to fakulteto sekretorium ir tose pareigose išbuvo iki 1940 m. liepos 17 d. Prieš rusų okupaciją, 1940 m. gegužės 15 d., jis buvo pakeltas extraordinariu profesorium.

Okupantams uždarius Teologijos - Filosofijos fakultetą, nuo 1940 m. rudenį, iki 1941 m. balandžio buvo Kultūros paminklų apsaugos komisierium. Tuo metu jis surinko istorinę medžiagą, kuri turėjo būti laikoma Trakų Gelvės ežero salos pilyje. Paskui, 1940 m. gale, buvo pakviestas į Vilniaus universitetą Ekonominių mokslų fakultete dėstyti Lietuvos ūkio ir visuomenės ūkio istorijos.

Po pirmojo bolševikmečio J. Ambrazevičiaus Laikinoji Lietuvos vyriausybė, padalijusi Vytauto Didžiojo Teologijos - Filosofi-

jos fakultetą į du atskirus fakultetus, 1941 m. rugpj. 1 d. Z. Ivinskį paskyrė Filosofijos fakulteto dekanu. Tai buvo sunkios pareigos vokiečių okupacijos metu, kai reikėjo sukomplektuoti fakultetui profesorius ir gauti okupacinės valdžios patvirtinimą. Gelbstint studentus nuo darbo tarnybos Vokietijoje, Z. Ivinskis su kitais universiteto pareigūnais, Gestapo uždarytas tris dienas kalėjo Kauno sunkiųjų darbų kalėjime. Vėliau, gindamas fakulteto egzistenciją, jis dar labiau "prasikalto", dėl to Gestapas jį buvo įtraukęs į kacetininkų sąrašą. Ji išgelbėjo tik kita nelaimė — "tuo laiku, nugaravęs nuo krosnies smalkių, išgulėjo kelias dienas be sąmonės ir daugiau kaip pusantro mėnesio ligoninėje gydomas — išvengė išvežimo".

Artėjant antrajai okupacijai, 1944 m. rudenį, Z. Ivinskis, pasitraukęs į Vokietiją, neapleido pedagoginio darbo, jį dirbo trejus metus (1947-49), dėstydamas istoriją pradžioje Nuertingeno, o vėliau Schwaebish Gmuend lietuvių gimnazijoje.

Is dalies noras mokytį, kaip jis lotyniškai sakydavo: "desiderium docendi", po daugelio metų pertraukos, 1964 m. vasario 12 d. patraukė jį grįžti į universitetą, deja, ši kartą ne į Vytauto Didžiojo Kaunę, bet Bonnoje, ne savam krašte, o svetimoje Vokietijoje. Čia jis iki 1971 m. rudens, kol pajėgė, vokiečių studentams dėstė Rytų Europos istoriją, užgriebdamas vokiečių ordino, Lenkijos ir Baltų valstybių nepriklausomojo laikotarpio 1915 - 40) istoriją. Apie jo dėstymą Bonnos universitete R. Krasauskas (Aidai, 1968, 296) rašo: "Aut- (Nukelta į 2 psl.)

Prof. Zenonas Ivinskis pokario metais Vokietijoje. Nuotrauka daryta Ateitininkų studijų dienose prie Starnbergo ežero, Bavarijoje, 1947 metų vasarą. Iš kairės į dešinę: žurnalistas Antanas Pauliukonis (miręs Los Angeles 1960. IX. 19), dr. Jonas Grinius, prof. Antanas Macelina, anuometinių "Aidų" leidėjas Jonas Sakavičius, prof. Zenonas Ivinskis ir Kazys Bradūnas.

NE GĄSDINIMUI, O TIK SUSIRŪPINIMUI

Periodinėje mūsų spaudoje jau seniai įprasta, metams pasibaigus, peržvelgti praėjusiuose atliktus darbus, suminėti ir pasverti literatūros, dailės, muzikos mokslo, visuomeninio gyvenimo ir politinės veiklos derlių. Ta proga, nors ir pasakant vieną kitą kritišką žodį, vis labiau ieškoma to, kuo galima pasidžiaugti, kone pasididžiuoti ir tuo pačiu patiesinti mūsų atsiradimą čia išei-voje. Eilė metų šiuo, jau kone trafaletiniu, keliu senųjų ir naujųjų metų savaratoje buvo eita ir mūsų Kertinėje parašėje. Tačiau šiemet tegu būna truputį kitaip, turint galvoj, kad metų bėgyje visa tai jau buvo apžvelgta atskirų recenzijų, aprašų, straipsnių ir kitokių svarstymų forma. Kažin tad ar yra būtino reikalo šitai vėl pakartotinai minėti, kai aplamai ir šie metai daugeliu atžvilgių buvo panašūs į visą virtinę praėjusiųjų. Ir šiuose, kaip ir kituose, galėtume rasti pliusų ir minusų, ir šoktelėjimų aukštyn, ir slidinėjimų tikrai vidutinišku- me. Aplamai, visas mūsų kultūrinis bruzdėjimas ir 1971-muose rodė, kad esame dar gyvi, dar pajėgūs... Bet drauge vis įkyriau lenda klausimas: kaip ilgai?

O metų savaratoje prof. Zenono Ivinskio mirtis šį neįaukų klausimą dar paaštrino. Tai nulėmė ir kiek kitokią šios parašės temą.

Iš tikrųjų, atrodo, jog jau kuris laikas, kai tik atsiduriame ant senųjų ir naujųjų metų slenkščio, pats likimas mums pirštu prikišamai rodo, į ką turi pagreitintai koncentruotis viso mūsų kultūrinio, gyvenimo rūpestis. Viena po kitos senųjų metų baigmė ir naujųjų pradžia vis atneša mums baugias "dovanas" — pačių reikalingiausių ir nepa- mainomų žmonių mirtis. Štai tik greitosiomis prisiminti faktai:

Rašytojas Jurgis Savickis mirė 1952 m. gruodžio 22 d.

Prof. Valcovas Brižiška mirė 1956 m. sausio 3 d.

Rašytojas Ignas Seinius mirė 1959 m. sausio 15 d.

Kompozitorius Kazimieras V. Banaitis mirė 1963 m. gruodžio 25 d.

Poetas Faustas Kirša mirė 1964 m. sausio 5 d.

Prof. Steponas Kairys mirė 1964 m. gruodžio 16 d.

Poetas Algimantas Mackus mirė 1964 m. gruodžio 28 d.

Diplomatas Bronius Balutis mirė 1967 m. gruodžio 30 d.

Rašytojas Benys Babrauskas mirė 1968 m. gruodžio 13 d.

Dailininkas Adomas Galdikas mirė 1969 m. gruodžio 7 d.

Rašytojas Pulgis Andriusis mirė 1970 m. gruodžio 19 d.

Prel. Mykolas Krupavičius mirė 1970 m. gruodžio 4 d.

Geografas Vladas Literskis mirė 1971 m. sausio 5 d.

Prof. Zenonas Ivinskis mirė 1971 m. gruodžio 24 d.

Pateikta čia statistika tikriausiai dar nepilna, bet jau ir taip pakankamai šurpi. O išvadoje ir pats didysis klausimas: kas juos pakeis? Ar atsiras jiems lygiai panašių, kad kultūrinio-kūrybinio darbo nuostolį būtų galima išlyginti? Vargu. Optimizmas paprastai yra geras dalykas, bet kai jis pasidaro nerealus, neatremtas į konkrečią išsivijos tikrovę, jis tampa net ir kenksmingu.

Tad kasgi darytina dabartinėje ir šionyktinėje mūsų situacijoje? Juk argi mes nesirūpiname išsivijos ateitimi? Va čia, gal būt, ir yra tikrosios bėdos šaknys, kad mes, visą savo žvilgsnį nukreipę gana neaiškion ateitin, neproporcingai mažai skiriama dėmesio konkrečiai dabarčiai. Tuo nenorim pasakyti, kad nereikia rūpintis ateitimi. Bet vien tik jos sąskaiton nesirūpinti šia diena yra tikras nusikaltimas. Istorijoje neišsitiesinsim, jog rūpinomės ne (Nukelta į 2 psl.)

Istoriko Zenono Ivinskio netekus

(Atkelta iš 1 psl.)

tentiškais šaltiniais pasiremdamas, objektyviai, stengdamasis išaiškinti dalykus, kaip iš tikrųjų yra buvę, dėsto Z. Ivinskis vokiečių studentams Lietuvos istorijos klausimus. Pavyzdžiui, kad Vokiečių ordinas savo misiją blogai atliko ir pasidarė pagrindinė kliūtis lietuviams priimti krikščionybę, studentai tai išgirsta citatomis iš pačių šaltinių. Kritikuojamas ir objektyvumas jiems imponuoja, jie dėl to vertino dėstomą kursą ir patį dėstytoją.

Z. Ivinskio paskaitos, kaip ir raštai, turiningi, šaltiniais pagrįsti. Studentams reikalingi griežti. Jam pačiam, dar studentui, nepatiko tie Kauno universiteto profesoriai, kurie paskaitas skaitė menkai pasiruošę, seminarus vedė nerūpestingai ir studentams buvo per švelnūs, iš jų mažai tereikalavo. Gal būtų, dėl to jie ir neparašė didesnio skaičiaus Z. Ivinskio tipo istorikų? Paprastai profesoriai, dėstydami tą patį kursą kas metai ar kas antrai, naujų paskaitų neruošia, o tik papildo naujomis žiniomis ir bibliografija. Gi prof. Z. Ivinskis man pačiam rašė, kad jis "senų barščiu neatšildo". Vadinasi, jis visas paskaitas ištiesai ruošdavo iš naujo.

3. Objektyvios istorinės tiesos ieškotojas

Lietuva, ilgus šimtmečius būdama susijungusi su Lenkija, paskui 123 m. (1795 - 1918) išbuvusi rusų vergijoje, ir atgavusi laisvę, trumpu laiku nesuspejo paruošti daug istorijos mokslo specialistų. Patys anų senųjų laikų lietuviai Lietuva, kaip atskira nuo Lenkijos valstybė, mažai tesusidomėjo ir į jos praeitį nesigilino. Apginti savo garbei prieš lenkus, jie save kildino iš romėnų ir tuo pasitenkino. Abiem valstybėm praradus laisvę, lietuvių didžiųjų bičiulystė su lenkais nenutrūko. Jie kartu ruošė sukilimus, kartu didžiavosi bendra praeitimi. Lenkų istorikai ir literatai (nemaža jų buvo lietuvių kilmės) lygiai tyrinėjo abiejų tautų praeitį ir piešė ją patriotinio romantizmo ir sentimentalizmo spalvomis. Tik smulkių bajorų ir ūkininkų vaikai, pasiekę mokslo, susižavėjo didinga pačios Lietuvos istorija. Jie, nesigilindami į šaltinius, kurie anuomet buvo sunkiai prieinami, sukūrė tą romantišką Lietuvos istoriją, kuri pažadino patriotinius lietuvių jausmus, ir kuria paskui gyveno net ir Nepriklausomos Lietuvos jaunimas, dėl to daugelis mūsų ir šiandien tik tokią savo tautos istoriją tepripažįstame.

Istorija gi turi remtis tiesa. Joje turi būti vaizduojamas pilnas lietuvių tautos gyvenimas su visomis geromis ir blogomis ypatybėmis. Jei istorija yra gyvenimo mokytoja, tai mes galime mokytis ne tik iš dorybių, bet ir iš klaidų. Vadinasi, istorijos objektas, kaip ir kiekvieno mokslo, yra tiesa, o ne grožis ar politinis išskaičiavimas. Istorija, remdamasi šaltiniais, turi atkurti toki gyvenimą, koks jis buvo, o ne toki, kokio mes dabar norėtume. Taip istorija suprato visi istorikai mokslininkai, taip ją suprato ir a. a. Z. Ivinskis. Jis visą amžių savo studijose, remdamasis šaltiniais, stengėsi atskleisti objektyvią tiesą. Kaip ta tiesa surasti, jis mokė savo studentus ir iki mirties kovojo prieš nepagrįstas supozicijas, prieš istorinius šaltinius nepagrįstų faktų tausoimą, prieš tikrovės iškraipymą.

Pats Z. Ivinskis savo draugam prisipažino, kad ji istorinių tiesų ieškoti, remiantis šaltiniais, išmokė Kauno universiteto profesoriai: A. Alekna ir J. Totoraitis, o paskui Muencheno ir Berlyno universitetų profesoriai, ypač A. Brachmannas, kurio globoje jis parašė ir savo doktorato disertaciją.

4. Uolus archyvų tyrinėtojas

Kitas, prieš 10 metų miręs, Lietuvos istorikas, prof. A. Šapoka, sakydavo, kad Lietuvos istorijos šaltinių pažinimu niekas iš mūsų negali prilygti prof. Z. Ivinskui. Iš tikro, šaltinių ieškojimui ir tyrinėjimui išleistuose rinkiniuose ir archyvuose reikia gero pasiruošimo, nuovokos, kantrybės, ištvermės ir sveikatos. Visomis šiomis savybėmis šis karšto, palyginti, temperamento žemaitis buvo Dievo apdovanojtas. Jis, dar Kaune studijuodamas, peržiūrėjo visus prieinamus vokiečių, lenkų ir rusų išleistus istorinių šaltinių rinkinius, kuriuose buvo Lietuva liečiančių žinių. Berlyne, išlaikęs doktorato egzaminus, Z. Ivinskis dar kurį laiką dirbo prof. A. Brachmanno vadovaujamame archyve — Geheimes Staatsarchiv, o 1933 m. pavasarį dviem mėnesiam buvo išvykęs į Dancigą, kuriam rado daug medžiagos, nušviečiančios Prūsų ir Lietuvos prekybos santykius. Kelis kartus jis tyrinėjo Rygoje ir Karaliaučiuje išlikusius Vokiečių ordino ir kitus archyvus. Pašauktas atlikti karinės prievalės (1933-35), tyrinėjo Lietuvos kariuomenės archyvą.

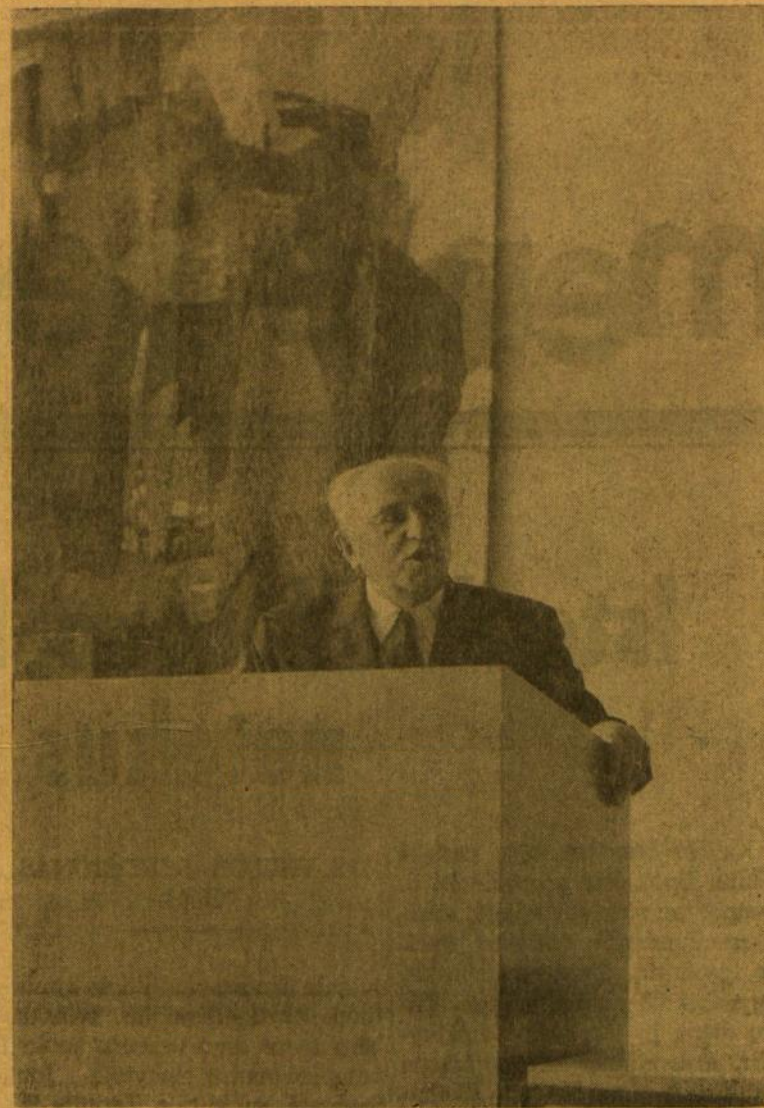
Archyvai ir bibliotekos jį traukė tarsi magnetas. Išblokštas iš tėvynės, kai dauguma lietu-

vių emigravo į užjūrius, Z. Ivinskis 1949 m. nuvyko į Romą ir tyrinėjo Vatikano ir Jėzuitų Generalinį archyvą Romoje, rinkdamas visas Lietuvą liečiančias žinias. Šiuos archyvus jis yra aprašęs "Aidų" žurnale 1950 m. Net būdamas svečiuose pas draugus, jis nerimo, žiūrindamas į knygas ir enciklopedijas ir darė užrašus. Tuo metu Romoje istoriją studijavo net keli lietuviai kunigai: R. Krasauskas, P. Rabikauskas, S.J., S. Matulis, M.C., A. Juška ir J. Bičiūnas. Norėdamas juos supažindinti su Lietuvos istoriniais šaltiniais, Z. Ivinskis savo bute dėstė jiems specialų kursą. Jis juose uždegė tokią Lietuvos istorijos ir šaltinių tyrinėjimo meilę, kad jie paskui kartu su juo dirbo ir tebedirba Romos archyvuose. Jie naudojo archyvuose surinktas žinias, rašydami Lietuvių Enciklopedijai straipsnius ir, surinkę Vatikano archyvą Lietuvos vyskųpų relacijas, jas pernai iš-

5. Žymesnės Z. Ivinskio studijos

Surinktas istorinių šaltinių žinias Z. Ivinskis panaudojo gausiuose savo raštuose. Aprašydamas Z. Ivinskio 60 metų amžiaus sukaktį, R. Krasauskas rašė: "Kai abiturientas Zenonas, kartą pasiskakė Stalgenų klebonui Aužbikavičiui, kad jis noris studijuoti istoriją, tai šis rimtai pabrėžė, jog tokio amato žmogus turi daug rašyti". Iš tikro, Z. Ivinskis tiek prirašė, kad šiame straipsnyje net ir žymesnį jo darbų negalima išvardinti. Pilnam jo darbų aprašymui reikia atskiros studijos.

Dar studijuodamas, Z. Ivinskis rašė periodinėje spaudoje ir moksliniuose žurnaluose. Antai 1931 m. Teologijos - Filosofijos fakulteto leidyne "Athenaeum" atspausdino "Vytauto Didžiojo darbų bibliografiją. Gi 1932 m. P. Šležo redaguotoje Vytauto Didžiojo monografijoje parašė skyrių "Vytauto veiksmų iki 1392 m.". Panaudodamas Vokietijoje archyvuose surinktą medžiagą, 1933 m. "Zidiny" paskelbė "Lietuvių ir Prūsų prekybiniai santykiai pirmoje XVI a. pusėje." Tais pačiais metais "Athenaeum" žurnale atspausdino lietuviškai savo dis-

Prof. Zenonas Ivinskis pastaraisiais metais skaito paskaitą. Studijų dienos.

sertyje" ir atspausdino "Zidiny" 1933 m.

Baigęs karinę tarnybą, Z. Ivinskis 1935 m. parašė šias studijas: "Lietuviai Braunsbergo kunigų seminarijoje XVI-XVIII a.", atspausdinta "Tiesos Kely", "Kovos bruožai dėl Žemaičių", atspausdinta "Athenaeume", A. Šapokos redaguotoje Lietuvos istorijoje aprašė Lietuvos istorijos laikotarpį 1385 - 1572 m. Tais pačiais metais parašė ir "Zidiny" atspausdi-

ties" III tome, bet, užgriuvus karui, tomas nepasirodė.

Išblokštas iš tėvynės, Z. Ivinskis parašė ir atspausdino šias žymesnes studijas: "Lietuvos sienų klausimas ir jos žemėlapis", "Lietuvos Bažnyčios keliu" 1951 m., "Merkelis Giedraitis, arba Lietuva dviejų amžių savartoje", atspausdinta keliuose žurnaluose "Aidų" numeriuose 1950 m., "Mindaugas ir jo karūna" 1954 m., "Sv. Kazimieras" 1955 m., "Pirmasis Lietuvos karalius Mindaugas ir jo palikimas", atspausdintas "LKMA Metraštyje", 1965 m., "Lietuvos ir Apaštalių Sosto santykiai amžių bėgyje" ir "Lietuvos istorija naujųjų šaltinių ir pokario tyrinėjimų šviesoje", atspausdinta "LKMA Suvažiavimo Darbuose" 1961 ir 1964 m. Be to "Aiduose" atspausdino: 1959 m. "Lietuvos galybės kūrėjas didysis Gediminas", 1960 m. "Ikišioliniai lietuvių kultūros tyrinėjimai" ir "Žemaičių klausimas Žalgirio kautynėse", 1961 parašė savo draugam nekrologus "Prof. Konstantino Jablonskio atsiminimai" ir "Adolfo Šapokos darbai Lietuvos istorijos srityje", 1964 m. "Simanas Daukantas ir jo palikimas Lietuvos istorijos srityje", 1966 m. "Lietuvos krikšto problema", 1969 m. "Lietuvos ir Sovietų Sąjungos santykių dvidešimtmetis (1919 - 39)" ir "Liublino unija ir jos šešėliai". Prof. Z. Ivinskis labai daug straipsnių ir recenzijų yra parašęs įvairiuose žurnaluose. "Lietuvių Enciklopedijoje" nuo raidės Č buvo laikotarpio iki 1600 m. Lietuvos istorijos redaktorius. Jo recenzijos

(Nukelta į 5 pusl.)

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLIO LIGŲ PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. šeštadieniais 10-11 val. Trečiadi. uždaryta. Ligoniai priimami susitarus
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGŲ GINEKOLOGINE CHIRURGIA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą, jei neatšiepia, skambinti 374-8012

DR. VL. BLAŽYS

PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGŲ
2801 West 63rd Street
Kampas 63-006 ir Californijos
Valandos pagal susitarimą:
Pirmad., antr., ketvirt., nuo 8 iki 7:30 val. vakaro.
Šeštad. nuo 2 iki 2:30 val. Trečiadi. ir penktad. uždaryta
Ofiso telef. 478-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

Kertinė Parasė

(Atkelta iš 1 psl.)

mums skirta ateitim, todėl mums paskirti dabartis ir pasiliko tokia tuščia.

Konkrečiau kalbant, štai ir pavyzdys: juk jeigu prof. Zenonas Ivinskis mūsų fondų ir visuomenės paramos būtų sulaukęs ne juos darbu šiandien, kada jie dar jau pradėjęs sirgti, bet nuo darbo turi pakankamai dvasinių ir fizi-vokiečių universitete bent dalinai nių jėgų, bet trūksta tik laiko. būtų atpalaiduotas prieš kokius tad nupirkime jiems laiką, nes aštuonerius metus, tai šiandien nepadarus, vėliau ir graudžių jau ir turėtume išsamiausių tri-ašarų liejimas tampa beprasmiš.

jų tomų Lietuvos istoriją. O da-

bar kas ją ir kada parašys?

Išvada iš to viso tokia: daugiau paramos, daugiau dėmesio kūrybingai dabarčiai; nelauki-

me, kol vyresnio ar vidurinio amžiaus mūsų kultūrininkai susirgs Ivinskis mūsų fondų ir visuomenės paramos būtų sulaukęs ne juos darbu šiandien, kada jie dar jau pradėjęs sirgti, bet nuo darbo turi pakankamai dvasinių ir fizi-vokiečių universitete bent dalinai nių jėgų, bet trūksta tik laiko. būtų atpalaiduotas prieš kokius tad nupirkime jiems laiką, nes aštuonerius metus, tai šiandien nepadarus, vėliau ir graudžių jau ir turėtume išsamiausių tri-ašarų liejimas tampa beprasmiš.

k. brd.

DR. C. K. BOBELIS DR. B. B. SEITON

INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ CHIRURGIA
Tel. 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Route 58 — Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5848, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv., 1 iki 7 popiet.
antr., penkt., 1-6, treč. ir šešt. tik susitarus

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė

DR. EDMUND E. CIARA

OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GP. 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antradi. ir penktad. 10-4; šeštadi. 10-2 val.

Ofs. 735-4477 Rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. GI 8-0875

DR. W. M. EISIN - EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGŲ GINEKOLOGINE CHIRURGIA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatšiepia, skambinti: MI 3-0001

Ofiso tel. PR 8-2220

Namų — rezid. — PROSPECT 8-9081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

JOKSA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antr., ketvirt., ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
VAL: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadi. ir šeštadi. uždaryta

Ofiso ir buto tel. OLYMPIC 2-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadi. ir šeštadi. tik susitarus

DR. ALG. KAVALIŲNAS

VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
5540 South Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Skambinti — 585-2525

Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. išskyrus trečiadienį
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

Tel. RELANCE 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 50th Street
Val. pirmad., antr., ketvirt., ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak., šeštadi. 12-2 val. p. p. ir trečiadi. uždaryta

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIRIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketvirt., ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakaro. Trečiadi. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. šeštadi. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.

Ofiso telef. HE 7-1168

Rez. tel. 239-2919

Perskaite "Draugą", duo-

kite kitiems pasiskaityti.

Prof. Zenonas Ivinskis ir dail. Zibuntas Mikšys iš Paryžiaus 1965 metais Vokietijoje.

vių emigravo į užjūrius, Z. Ivinskis 1949 m. nuvyko į Romą ir tyrinėjo Vatikano ir Jėzuitų Generalinį archyvą Romoje, rinkdamas visas Lietuvą liečiančias žinias. Šiuos archyvus jis yra aprašęs "Aidų" žurnale 1950 m. Net būdamas svečiuose pas draugus, jis nerimo, žiūrindamas į knygas ir enciklopedijas ir darė užrašus. Tuo metu Romoje istoriją studijavo net keli lietuviai kunigai: R. Krasauskas, P. Rabikauskas, S.J., S. Matulis, M.C., A. Juška ir J. Bičiūnas. Norėdamas juos supažindinti su Lietuvos istoriniais šaltiniais, Z. Ivinskis savo bute dėstė jiems specialų kursą. Jis juose uždegė tokią Lietuvos istorijos ir šaltinių tyrinėjimo meilę, kad jie paskui kartu su juo dirbo ir tebedirba Romos archyvuose. Jie naudojo archyvuose surinktas žinias, rašydami Lietuvių Enciklopedijai straipsnius ir, surinkę Vatikano archyvą Lietuvos vyskųpų relacijas, jas pernai iš-

no "Senosios Lietuvos vaidmuo Europos istorijoje" ir "Eiluiotoji Livonijos kronika ir jos autentiškumas". Kitas dvi studijas "Saulės - Šiaulių kautynės 1236 m." ir "Durbės kautynės 1260 m." parašė 1936 m., kurių paskutinioji buvo atspausdinta "Karo Archyve" 1937 - 38 m. Gi 1938 m. Z. Ivinskis parašė: Lietuvos religijos bibliografiją ir "Medžių kultą senovės lietuvių religijoje". Abi studijos atspausdintos "Sotter" žurnale. Tais pačiais metais parašė: "Krikščionybės ekliks Lietuvoje", atspausdintas "Tiesos Kely" ir "Lietuvos padėtis 1917 m. ir vasario 16 d. akto genezė", atspausdinta "Zidiny". Paskutinė Z. Ivinskio Lietuvoje atspausdinta studija buvo: "Trakų salos pilis", atspausdinta "Vytauto D. Muziejaus metraštyje". Buvo labai praplėtė ir savo habilitacinį darbą "Lietuvių ir Prūsų prekybiniai santykiai", kuris turėjo būti atspausdintas 1940 m., "Pra-

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATŲ CHIRURGIA
2656 West 63rd Street
Val. antradi. nuo 1-4 popiet.
ir ketvirtadi. nuo 5-7 vakaro

Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5345

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELANCE 5-4410
Rez. GHOVELL 6-0617

Valandos: pirm., ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr., ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8206

Valandos: 2-8 v. v. penktadi. 10-12 ryto, 2 iki 3 val. vak. šeštadi. 1 iki 4 v. vak. Treč. ir sekmadi. uždaryta

Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez., 2653 W. 59th St.
Tel. PROSPECT 8-1235

Of. Tel. HE 4-2123. Namų GI 6-6195

V. P. TUMASONIS, M.D., S.C.

CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmą ligonius tik susitarus.
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiadi. ir šeštadi. uždaryta.

Tel. PROSPECT 8-9400

DR. ONA VASKEVIČIUS

(VAKARAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val. pirm., antr., ketv. 6-8 val. vak., antr., ir ketv. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446

DR. F. G. WINSKUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštadi. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4850
Val. pirm., antr., ketv. 2-5 ir 6-8 penkt. 1-6. Šešt. pagal susitarimą.

Mahleris ir Lapinskas

Jų veikalo koncertą Chicagoje pasitinkant

DALIA KUČENIENĖ

Kompoz. Darius Lapinskas
Nuotr. Hugo Jehle

todėl, kad buvo žydas. Daugumas jo kūrinių buvo laikomi totaliniu fiasko. Tie, kurie nemėgo jo kaip žmogaus, dėjo visas pastangas, kad tiek jo kūrinių, tiek jo koncertai būtų plačiai boikotuojami. Dar ir dabar, praėjus šešiasdešimt metų nuo jo mirties, muzikos pasaulis vis nėra atsikratęs anų įsisenėjusių, žalingų tendencijų.

Nuo trapios jaunystės Mahleris buvo surištas su mirtimi. Jo penki broliai ir sesutės mirė difteritu. Vienas brolis, prie kurio kompozitorius buvo ypatingai prisirišęs, prieš mirštant, ilgai buvo kankinamas nepagydomos širdies ligos. Vyriausia sesuo mirė nuo auglio smegenyse. Kita sesuo gyveno mirties manijos fantazijose, karts nuo karto degdavo žvakes, statydavo jas aplink savo lovą, vaizduodama mirusią. Kitas brolis, supratęs savo menkavertiškumą kaip muziką, nepakeldamas mėgėjiškumo, nusižudė. Visa tai buvo tampriai surišta dar ir su Mahlerio tėvų labai nelaimingomis vedybomis.

Žvelgiant iš perspektyvos, suprantama, kodėl Mahleris visa savo būtybės jėga veržėsi į muzikos pasaulį ir kodėl jame ieškojo to, ko pats gyvenimas jam nesuteikė. Savo muzikoje kompozitorius bandė sukaupiti ne praeitį ar dabartį, bet ateitį, tarsi vengdamas jį supančios realybės, tačiau nuo mirties tematikos jo kūryba neliko laisva.

1901 metais kompozitorius perskaitė poeto Rueckerto eilėraščius, kuriuose rado sukaupytą gilų tėvo skausmą, epidemijoje praradus savo dvi dukreles, Nenuostabu, kad šie žodžiai Mahleryje rado atgarsį. Tarp ciklo pradžios ir pabaigos 1901-1905, Mahleris pats vedė ir susilaukė dviejų dukrelių ir — jų mirties.

Vieni muzikai aiškina, kad kompozitorius pragmatiškai pramė "Kindertotenlieder" dainų ciklo savo ateitį. Tačiau Mahlerio žmona tvirtina, kad jos vyras netapatino ciklo su asmeniškumu savo pergyvenimu. Ji mano, jeigu jau yra koks antgamtinis ryšys tarp kompozitoriaus pergyvenimo ir muzikos, tai jis atsispindi ne dainose, bet jo penktojoje ir šeštojoje simfonijose.

Kuriom nuomonėm tikėsime, tur būt, nėra jau taip ir svarbu. Lieka, be abejo, faktas, kad šios dainos yra gana tampriai surištos su kompozitoriaus pasamone, kad jos nors ir mažesnėje skalėje atskleidžia mums vartus į Mahlerio grandiozinį simfonijų pasaulį.

EIN THEATERSTUECK

Didieji rašytojai, kūrėjai, kompozitoriai savo tematikoje intuityviai pajėgia atsviesti jei ne ateitį, tai bent gyvenamojo laikotarpio dvasią. Ne kiekvienas kūrėjas randa inspiraciją grožyje ar romantikoje. Kaip ir paskutiniajame komp. Lapinsko veikalė "Il Vigilante del Mare", taip ir naujame premjeriniame veikalė tematika išplaukia iš aktualių politinių neįteisybių. Šie kūriniai kalba į mus gilaus protesto ir didžio pasipriešinimo žodžiais. Juose sukauptas kūrėjo skausmas, stebint akmeninius tautų vadus. Juose sukaupta malda už nekaltai kenčiančius ir bereikšmius nužudytuosius.

Kaethe Kollwitz (vokietė, 1867-1945)

Kūdikio laidotuvės

Naujas Dariaus Lapinsko kūrinys

"Ein Theaterstueck", kaip pats pavadinimas apibrėžia, yra totalinio teatro "multimedia" muzikinis veikalas. Kūrinys pavadintas vokiškai, tur būt, todėl, kad veikalo tematika surišta su vokiečių kultūroje prasiidėjusiu puvimu, atsispindėjusiu teatre "roaring twenties" laikotarpiu. Retorišku metodu ten atsispindi ir Trečiojo Reicho naudotieji grandioziški propagandos metodai. Veikale kompozitorius smerkia ne vien tik hitlerininkus, sovietų desantininkus, bet ir visus tuos akmeninius, nužmogėjusius tautų vadus, kuriems gyvenimas tėra tik linksmas "roaring twenties" laikotarpis ir kuriems gyvenimas tėra tik numirėlių teatras.

Solistė Aldona Stempužienė
Nuotr. Hugo Jehle

Viena iš vyraujančių komp. Lapinsko muzikinių savybių pasikartoja ir šiame kūrinyje. Muzika tarnauja žodžiui. Ji ugdo lyrikoje vyraujančias mintis, transformuodama jas į muzikinių nuotaikų pergyvenimą.

"Pirčiupio baladės" tekste skaitome:

Vaikšto motina po Oswiencimą. Buchenvaldo pelenus bučiuoja. Vaikšto motina po Hirošimą. Ir lopšinę pelenams dainuoja.

Lietuviams nepamirštama čia, Rudninkų girioje įvykusi, tragedija. Ne vien enciklopedijos lapuose, bet ir mumyse tebegyvas šiurpus laidotuvių vaizdas: brolių ir sesių pelenai, surinkti į du didelius karstus, mažiau sudegę lavonai vienoje duobėje tyliai be giesmių palaidoti. Buchenwaldas ir Oswiencima irgi gyvai byloja, ne vien tik sve-

timtaučiams, bet ir mums, nes šiose koncentracijos stovyklose pabiro ir lietuviški pelenai. Gal kiek mums atokesnė tai Hitlerininkų, sovietų desantininkų, bet ir visus tuos akmeninius, nužmogėjusius tautų vadus, kuriems gyvenimas tėra tik linksmas "roaring twenties" laikotarpis ir kuriems gyvenimas tėra tik numirėlių teatras.

"Solistė ir pianistas įeina į stipriai apšviestą sceną, su didele ceremonija lankstosi publikai." Tai įžanginis "roaring twenties" teatralinis preliudas, leidžias publikai suprasti, kad išpildytojai dirbtinai pasitiki savimi. "Pagaliau solistė užima pozą — sugniauztos rankos ant krūtinės, gi pianistas su dideliu užsimojimu atsisėda prie fortepijono ir užsimoja grandioziškam pasaužiui... judesio sustingimas: solistė — plačiai praverta burna, pianistas — paruoštom rankom. Tamsa." Pirmas solistės garsas — klaukimas moteriškas riksmas. Tai protestas prieš sužvėrėjusį žmogų, pasipriešinimas žiaurumui. Baladės tekste žodžiai:

Kai žvaigždėm rugėjo naktys lyja. Kai šešėliai sugula ant plento.

Muzikoje solistė improvizuoja prie žodžio "vargždėm". Ši improvizacija sukelia erdvės signalo efektus. Galvoju, jie tarsi kosminės visumos didybėje krentančių pelenų garsai, jie tarsi erdvėje plaukiojančių nebylių vėlių aimanos — su rugėjo žvaigždėm kartu lyja.

Akmeninė motina atgyja. Nulipa nuo savo postamento, Paima ji pelenų žiupsnelį. Prie krūtinės ji tvirtai prispaudžia.

"Pianistas trenkia klaviatūros dangtį žemyn ir pradeda ant jo improvizuoti naudodamas pirštus, nykščius, krumpilius ir delnus". Simboliškai kūrėjas sustabdo baltų ir juodų klavišų akordus, sustabdo muziką, nes ji bejėgė išsakyti motinos ir motinų skausmą, kurių vaikai iš pelenų nebepriskiria ir kurių lopšinės lieka suakmenėjusios, neišdainuotos.

Žodis "patrankos" išaukia dar daugiau jaudinančią nuotaiką. Prasiskverbia nebylio gregorianiškos giesmės rauda. Ji frenetiškai išsivysto į išprotėjusio žmogaus desperatišką šauksmą, simboliškai interpretuojamą kaip skausmą, raudą ir išprotėjimą tų, kurie mirė višose dvidešimtojo amžiaus kankinimo ir žudymo vietose. Po to tylia. Solistė prieina prie pianino ir pasilenkusi šaukia į pianino vidų.

a - a suaudyti pakilit.
a - a sugedinti prabikiti.
a - a nubuskit pakarti.
a - a saulėtekis arti.

Simboliškai pianinas šiuo momentu virsta karstu, virsta gyva duobe, kurioje tūno suberti pelenai. Pasirinkusi garsiausiai vibruojantį toną, solistė reituoja, tarsi norėdama prikelti mirusiuosius. Deja, ataidi tik Buchenvaldo varpas, sugirgžda Pirčiupio svirtys ir visi, visi sukyla desperatiškam protestui, beviltiškam pasipriešinimui.

Pianistas meta keletą raudonų teniso kamuoliukų ant pianino stygų. Praskamba porą taktų vals, tango, polonaise... Nežiūrint sąmoningo supratimo, jog gyvenimas yra kova, kad jame laimi jėga, kad kenčia nekaltieji, ir nežiūrint, kad intelektualiai suprantame savo trapumą bei ribotai mums paskolintą gyvenimo laiką, savo žmogiškosios nelemties dalyje "užsižaidžiame." Džiaugiamės, kad ir trumpais, trapiais laimės

VLADAS ŠLAITAS

LAISKAS SEPTYNIASDEŠIMTIES METŲ BICIULIUI

Mėnulio lankas
yra pradžia gyvenimo,
pusė mėnulio
yra maždaug keturiasdešimt metų arba pusė gyvenimo
gi pilnatis
yra pilnas ir visas žmogaus gyvenimas,
nes po mėnulio aiškios pilnatis
jau nelieka daugiau ko laukti arba tikėtis,
nes jei lig šiol nesi nieko gražesnio matęs,
tai jau nieko daugiau gražesnio ir nematysi,
ir už tai man taip baisiai baisiai graudu ir liūdna,
kai tu senas,
pražilęs vyras,
šneki pats vienas
su pačiu savimi ir sakai, kad nebėr ko laukti,
nes tenai,
po mirties,
nėra jokio gražesnio gyvenimo.

DEVYNIŲ EILUČIŲ EILERASTIS

Gulėsiu taip,
kaip dabar:
debesų
ir pavasario vėjo šventoj draugystėj.
Jokio ilgesio nebebus.
Jokio meilės troškimo.
Nes įsiai, — pats gyvenimas, — bus viena didelė meilė.
Ir paliks tikrai lengvo sapno prisiminimuose
vieną kartą pro mus praėjusi mudviejų meilė.

glamonėjimais. Patraukli spalva, moteris, viliojantis azartinis "žaidimas" — tarsi nirvanos dūmai, akimirkai užtemdo intelektualinę realybę... deja, raudoni teniso kamuoliukai greit nurieda, kaip nurieda ir džiaugsmas.

Tarsi užspringusi plokštelė solistė kartuoja žodį "Taika". Taip, kaip kartojto, kartojto ir kartos "neblaivūs", "išprotėję" žmonijos vadai.

Pianistas atsisėda prie pianino, pakelia klaviatūros dangtį ir pradeda skambinti.

Muzika ir tekstu grįžtame į Pirčiupio tragediją.

Motina vėl stovi savo kaime. Pelenus sugniaužtojų saujoj laiko.

Veikalas užsklendžiamas visų trijų garsiakalbių juostų, solistės bei pianisto unisonu... ir totaline mirties tamsa. Mirusiųjų skaičius didesnis už gyvųjų. Liekame supami erdvėje plaukiojančių vėlių tyuloms.

Šį sol. Aldonos Stempužienės recitalį rengia Santara - Šviesa sausio 15 d. 8 val. vak. Jaunimo centre, Chicagoje.

FRANCOIS RABELAIS LIETUVIŠKAI

JONAS AISTIS

liai ir kartais dar riebesnės situacijos, bet net ir tokiam skaitytojui lektūra nepaliks be naudos ar be estetinio pasitenkinimo. Apie tokius tiražus nepriklausomybės laikais literatūros kūriniui nebuvo vilties nė galvoti. Tokius tiražus pasiekdavo tik populiaros žemės ūkio brošiūros, maldaknygės, kai kurie vadovėliai.

Kaip ten bebūtų, bet tokio veikalo pasirodymas yra lygiai reikšmingas, kaip prieš keletą metų pasirodė Shakespeare scenos veikalai, ar senesniai užbaigtas Dantės Dieviškosios komedijos vertimas.

Nors F. Rabelais veikalas proza parašytas, bet vertimas yra labai sudėtingas ir painus dėl daugelio dalykų. Visų pirma veikalas parašytas renesanso laikais ir turi visus būdingiausius klasikinės graikų ir romėnų kultūros atgimimo požymius. Antra, veikalas labai žodingas ir tas jojo žodingumas ypatin-gas tuo, kad Rabelais daug žodžių yra pats nukalęs pagal savo humanistišką užgaidą. Šalia juokingai išpūsto moksliško stiliaus knibsdėte knibžda ne tik liaudies posakiai, bet lygiai dalia ir atskirų verslų žargonai. Stilius pilnas pinklių ir žabangų. Kartais net specialistams yra galvosūkių atspėti, kur autorius rimtai kalba, o kur išdaigas krečia. Turint galvoje veikalo apimtį, skaitytojai gal ne tiek svarbu viena kita ma-

žiau nuvokiama vieta, bet vertėjas turi viską išsiaiškinti, kaip tą ar kitą sunkesnę vietą tinkamai išversti. Ypatin-gai, kad pats autorius įspėja skaitytoją, jog po jo išdaigomis slepiasi gili mintis. Jis palygina savo stilių ir turinį į Sokratą: į jo išorę išvaizdą ir dievišką išmintį:

"Toks, pagal Alkibiadą, buvo Sokratas; jei būtumei žiūrėjęs vien išorės ir vertinęs pagal išvaizdą, tai už jį nebūtum davęs nė svogūno lukšto: labai jau negražus jis buvo pažiūrėti ir juokingas savo laikysena — nosis buka, žvilgsnis kaip jaučio, minas paikso, elgesys prasčioko, rūbas kaimiečio, kišenės tuščios, moterų paniekintas, netikęs jokiomis valstybinėmis pareigoms, visada šaiposi ir niekada neparodo savo dieviško išmanymo..."

Vertėjas pernai gegužės mėn. Vilniuje įvykusiam vertėjų pasitarime pasidalino mintimis, kaip įsiai galinėjosi su Rabelais, ir tos jojo mintys buvo paskelbtos savaitraštyje "Literatūra ir menas" 1971 rugp. 21 d. numeryje: "Imantis tokio nepaprasto uždavinio, reikėjo pasiroditi: gerai atsidėjus paskaityti specialią literatūrą, pasivartyti specialius žodynus, susipažinti su kitų tautų vertėjų darbais... Apie metus laiko padėjęs originalui studijuoti, vertėjas jau galėjo drįsti imtis paties vertimo darbo."

Jau vien iš šių pastabų galima įsitikinti, kad vertėjas ėmė šio milžiniško triušo visu rimtumu. Bet tasai triušas ne-

(Nukelta į 6 pusl.)

Ivinskis laiškuose savo motinai

JUOZAS PRUNSKIS

Velionis prof. dr. Zenonas Ivinskis buvo ne vien be galo darbštus ir kūrybingas mokslininkas, ilgas mėnesius džiūvęs Vatikano ir kituose archyvuose bei rymojes prie savo rašomų išsamių istorinių studijų, bet buvo ir širdies žmogus, kuris mylėjo savo šeimą ir daug nuširdumo parodė savo motinai Aurelijai Ivinskienei, kuri, dar bar sulaukusi 83 metų amžiaus, tebegyvena Chicagoje, Brighton parko srityje, 4601 So. Talman Ave.

Guvi, energinga žemaitė, ne-parblokšta nei tris suaugusius vaikus amžinai išleidusi, besiguodžianti dar dviem, turimais Lietuvoje, ir sūniumi Chicagoje. Pas ją gera krūvelė velionio prof. Zenono Ivinskio atsiųstų laiškų, kuriuos ji vis pro tarpiais paskaito. Laiškuose rašo, kaip jis buvo pakviestas darbuotis Baltų institute, pasakoją apie šeimą, džiaugiasi, kad sūnus Kęstutis "stiepiasi, auga, darosi įdomesnis ir narsesnis" (1962. II.8).

Laiške 1962. V. 15 reiškia norą, kad mama Romon atvažiuotų: "Būtų didelė laimė ir mamai popiežių parodyti."

1963. II. 9, artėjant marmytės vardinės, rašė: "Taip norėčiau šiandien vėl iškristi iš Romos ir, pergaleis platų Atlantą, gyvu žodžiu pasveikinti Tamstą su tokiu reikšmingu gimimo dienos jubiliejumi ir su vardo diena... Tegul Dievo Apvaizda Tamstą globoja ir saugoja... Linkiu daug šviesių ir saulėtų dienų! Prašau palikti ir man simboliškai vietos prie stalo, prie kurio bus minimas Tamstos vardadienis..."

Darbas iki vėlyvos nakties

Rašo, jog norėtų aplankyti, bet negali, nes "Bonoje laukia sunkus ir didelis darbas... Apie save galiu pasakyti, jog esu darbingas. Negaliu skustis jokia nesveikata, ir už ją Brangiai Mamai esu dėkingas. Tik jau miego man dažnai pritrūksta, nes paskutiniai mėnesiai vis einu apie antrą nakties miegoti, o rytą vis tiek prieš pusę aštuonių jau esu ant kojų. Dabar daugiausia rašau vokiškai... O lietuviškai irgi turiu dar visokių dalykų rašyti..."

1965 m. Velykų proga rašo: "Aleliuja, Aleliuja! Linkime nors dalį tos Velykų švenčių nuotalkos ir to didžiojo švenčių džiaugsmo, kurį tekdavo išgyventi Lietuvoje, kurį pas Mamą tada patirdavome Kaušėnuose..."

Prisimena savo darbą universitete: "Turėjau paskutines paskaitas rašyti vokiškai. O tai buvo be galo sunku, nes lietuvių nepriklausomų Pabaltijo valstybių pabaigą. Nevyniodamas vaton, norėjau ir vokiečiams pasakyti tiesos žodį..."

Džiaugiasi gavęs gerą keturių kambarių butą prie universiteto, kur patogiau ir knygas pasidėti, ir dirbti. Džiaugiasi gavęs laišką nuo savųjų iš Lietuvos.

Mirus broliai

Australijoje mirus brolui dr. Vladui Ivinskiui (1965 m. lapkr. mėn.), motinai iš "Tėviškės Aidų" išrašęs nekrologą, reiškia gilią užuojautą, pridėdamas: "Atrodo, visas gyvenimas eina taip, kad iš Lietuvos 1944 metų rudenį pasitraukusieji tautiečiai negalės rasti amžinojo poilsio savo gimtojoje žemėje. Tokis jau mūsų, Apvaizdos nuskirtas, likimas. Gal Tamstos anūkams, kad ir svetur užaugusiems, bus geriau. O mes, senieji Ivinskiai, matomai, išsi-

barstysime po kelis kontinentus."

Prisimindamas ir žmoną Pauliną (Talanskaitę), ir sūnų, laišką baigia: "Visi trys bučiuojame Brangios Mamos ranką ir linkime daug geros sveikatos. Tegul Apvaizda globoja ir saugoja..."

Sūnų auginą gilioj lietuviškoj dvasioj

Laiške 1966. II. 9 džiaugiasi, kad sūnus gerai kalba lietuviškai ir nuo Velykų jau eis mokytis, kad jis klausinėja apie jį nuolat saugantį Angelą Sargą...

Aurelija Ivinskiene, prof. Zenono Ivinskio motina

Tais pat metais, sveikindamas motinos dienos proga, rūpinasi motinos sveikata. Apie save rašo: "Mes čia lietuvių retai tematome, nes visur aplinkui vokiečiai. Kęstutis, tačiau, kadangi jam daug skaitome iš lietuviškų knygučių, ne tik gerai kalba lietuviškai, bet ir jo žodynas gana gausus. Labai domisi katekizmu ir stato begales klausimų, kurių daugelis dažnai jūmorą sukelia..."

1966. IX. 17 d. laiške spindi jo tokia meilė motinai: "Daug kartų vis pagalvojau, kaip Tamstą laikaisi toje, vasarą karštoje - drėngoje, o kitu laiku šaltoje ir vėjų lankomoje Chicagoje... Ne kartą, išeidami sekmadieniais po Mišų, prie švento Antano už Tamstos sveikatą esame pastatę žvakę, kurią vis pastato ir uždega Tamstos šeštus metus jau baigias Kęstutis, rodos, iš eilės dvylik-tasis anūkas..."

Pasakoją, kad sūnus lanko katalikų mokyklą ir kad žmona labai stengiasi vokiškos aplinkos įtaką atverti. Sūnus moka lietuviškų eilėraščių, kuriuos padėklamoja Vasario 16 gimnazijoje. Vakara, prieš jam

užmiegant, vis paskaitome lietuviškų pasakų..."

1962. X. 2 džiaugiasi, kad sūnus stiprus aritmetikoj, o 1968. V. 16 rašo apie siūniamą sūnaus pirmosios komunijos nuotrauką.

Prof. Ivinskis ir maldoje lankydavo motiną, kaip tai matyti iš jo laiško 1969. IV. 12: "Per Velykas už Tamstą meldžiausi ir labai linkėjau, kad Prisikėlęs Viešpats globotų ir saugotų, teikdamas sveikatos ir jėgų!" Darė istorinių iškarpu archyvą. Dėkoja broliui už jam užsakytą Amerikos lietuvių laikraštį, nes "dabar turiu vis labiau atsidėti Lietuvos istorijos darbui ir noriu susidaryti Lietuvos istorijos laikraščių iškarpu archyvą. Poryt kaip tik pradėdavo visas paskaitas apie Lietuvos ir Lenkijos uniiją kalbėdamas, nuo kurios šiemet sueina 400 metų..."

Sūnui lietuviškai aukliėti siekia panaudoti visas priemones, ir tame pat laiškė rašo: "Aš tenorėčiau Kęstutui surinkti Lietuvos ženklus. Jis (Kęstutis) labai įdomaujasi Lietuva... Dabar jis čia su savo mama nuolat dainuoja lietuviškas dainas pavakaremis ir vis sakosi esąs žemaitis. Juk ir mama esanti priėjusi Tėtės pavardę, buvo jo atsakymas, kai buvo paklaustas, kodėl jis ne aukštaitis..." (Dr. Z. Ivinskio žmona P. Talanskaitė yra aukštaitė. J. P.)

Registravo gaunamus ir siunčiamus laiškus

Kitame savo laiškė motinai guodžiasi: "Iš darbų naštos negaliu pabėgti." 1970. I. 11 pasakoja: "Tuoj po Kalėdų buvome išvažiuavę Bavarijā bei Woerishofen (garsų Kneipo kurortą). Ten buvo Naujiems Metams susirinkę pora tuzinų lietuvių studentų. Namon išvažiuodami, patekome į Miuncheną, kur buvo lietuvių vaikams eglutė. Ten Kęstutis su mama gražiai sudainavo lietuvišką dainą, sulaukusią didelio pasisekimo... Kalėdoms gavome šiemet, kaip ir beveik visada, tikrai daug sveikinimų, ir ypač iš Amerikos... Aš visus laiškus registruoju tiksliai, pažymėdamas ir dienas, kada kam esu išsiuntęs. Tad galiu visada pasakyti, kam kada rašiau ir kada gavau laišką..."

Mokslo dienų prisiminimai

1970 m. Kalėdoms siunčiamas motinai sveikinimą, prof. Ivinskis prabilo maldos žodžiu: "Te-nazijoje. Vakara, prieš jam

globoja ir saugoja, teikdamas daug sveikatos ir visokių malonių. Tokiu momentu, kai Tamstai rašau laišką prieš didžiąsias šventes, vis mintys nukrypsta į anas tolimas dienas, kaip Kalėdas švėsdavome gražiai ir jaučiai Kaušėnuose." Prisimena Chicagoje esantį savo brolių ir taria: "Kai negaunu jokio laiško iš Jono, nė iš kitų, kurie Tamstą aplanko, tai guodžiuos žodžiais, kuriuos dažnai prancūzai sako: 'jei nėra žinių, tai reiškia geras žinias, kad viskas einasi po senovei, gerai'..."

Džiaugiasi, kad sūnus pareigingas, o apie save taria: "Aš turiu darbo per akis. Vis dabar rašau ir rašau. Reikia skubėti, kol dar sveikata leidžia..."

Pirmieji ligos signalai

Pereiname į šių, paskutiniųjų, metų laiškus. Pirmame jų dr. Zenonas apgailestauja, kad motinos laiškas taip trumpas: "Norėtusi daugiau patirti apie Tamstos sveikatą, apie visas aplinkybes... Apie save skubu pranešti, jog su mano sveikata viskas gerėja. Jau kitą savaitę noriu pradėti skaityti paskaitas. Pas mane buvo įvykęs, atrod, ryšium su inkstais, žarnų užsikimšimas. Ligoninėje prabuvau lygiai dvi savaites. Ten man viską tyrė, daug rentgeno nuotraukų darė. Nieko nerado, visi organai dar — ačiū Dievui — gerai veikia, tik inkstai buvo pradėję šluoti. Užvakar dar buvau ligoninėje pasitikrinti. Vėl darė inkstų nuotraukas ir nustatė, kad jie yra visiškai susitvarkymo kelyje. Mums čia aštuoniasdešimt procentų ligoninės išlaidų padengia paprastai universitetas, o kitką apmoka ligonių kasa..."

Dabar jau nusistatiau protingiau gyventi. Reikia daugiau judėti, o aš neidavau pasivaikščioti, per daug prie stalo sėdėdavau. Esu, tiesa, numetęs beveik 12 kilogramų svorio, bet sveriu dar 82 kilogramus. Tad visa išeis į sveikatą. Aš turėjau per daug svorio... Tuojau vėl kibių į darbą..."

1971. II. 9 motinai laiškė pasakoja: "Pradėjau skaityti paskaitas... Mano sveikata laikosi. Sėdėti, stūdiuoti, rašyti galiu dabar geriau negu pirma, tik dar negaliu greitai vaikščioti..."

Operacija

Dabar jau dažniau Zenonui atsiranda rūpesčių su sveikata. 1971. IV. 2 motinai praneša: "Mano sveikata — aš geroje katalikų ligoninėje ir geri daktarai. Nuostabiai gerai atstatė. Kai mane sausio 12 d. iš ligoninės namon paleido, tada buvo kalba, kad aš turėsiu dar kokį gerai savaitę ligoninėn sugrįžti galutinam ištyrimui ir gydymui. Aš tada užbaigiau sėmstrą ir vasario 15 pradėjau

Ivinskų šeima 1966 metais Bonnoje, Vokietijoje, su sūniumi Kęstutiu. Antroji nuotrauka pusėj tols dedikacinis įrašas: "Mūsų Brangiajai Mamai, Uošvienei ir Senelei su gilia pagarba sūnus Zenonas, marti Paulytė, anūkas Kęstutis. Bonn, 1966 m. spalio 5 d."

atostogas... Man beatidėliojant apie operaciją, kuri gana gerai pavyko, noriu pridėti, kad mano širdis ir inkstai labai gerai veikia. Balandžio 1 d. mane paleis galutinai namon... Po Velykų, balandžio antroje pusėje, pradėdame naują sėmstrą, ir aš vėl stoju į darbą, skaitau paskaitas ir vedu pratybas vasaros sėmstre...

Brangiai Mamai smulkiau aprašiau apie savo operaciją, kad būtų pilnesnis vaizdas... Žinoma, žmogus su Viešpačiu Dievu sutarties nesi raštu padaręs, bet pagal mano saviąautą dabar aš turėčiau būti, po tokio pagrindinio sveikatos remonto, ilgesnį laiką sveikas. Tik reikės pradėti protingiau gyventi: laiku eiti miegoti, kasdien surasti laiko būtinam pasivaikščiotejimui. Visų darbų visur vis tiek neatidirsiu! Čia ligoninėje mane labai greit po operacijos atstatė. Gavau į venas visokių vidurių, galiu normaliai gerai vaikščioti. Tai rašau, nes buvau pradėjęs dešinės kojos riešą sunkiau bevaldyti. Dabar visai atsieta. Buvo radę geležies trūkumą, palinkimą į anemiją, kepenų, pūslės ir tulžies suerzinimą. Visa tai gražiai atsiųstų prisiskaitęs specialių knygų, yra pasidaręs už mane stip-tą. Dabar suplonėjęs... Baigiant resnis."

Operacija įvyko kovo 16 d. Ji labai gerai pasisekė. Aš dabar apskritai daug geriau jaučiuosi kaip anksčiau, kai dar skaičiau visai sveikas. Nieko man nebetruksta. Susitvarke viduriai, galiu normaliai gerai vaikščioti. Tai rašau, nes buvau pradėjęs dešinės kojos riešą sunkiau bevaldyti. Dabar visai atsieta. Buvo radę geležies trūkumą, palinkimą į anemiją, kepenų, pūslės ir tulžies suerzinimą. Visa tai gražiai atsiųstų prisiskaitęs specialių knygų, yra pasidaręs už mane stip-tą. Dabar suplonėjęs... Baigiant resnis."

Paskutinis Motinos dienos sveikinimas

O čia jo paskutinis sveikinimas Motinos dienos proga, rašytas 1971. V. 6. Be įprastų sveikinimų ir dėkingumo pareiškimų, nukrypsta į prisiminimus: "Gyvai man, pavyzdžiui, stovi, kaip 1918 m. sausio mėn. per gilų sniegą buvome nuvežti į Telšius. Kiek daug Mamai tada reikėjo vargti. Pirma susirasti butą, atsigabenti karvei šieną, kartu vežti tarnaitę ir t. t. ir t. t. Tai buvo, rodos, dar neseniai, bet prieš 52 metus..."

Sveikindamas Brangią Mamą su Motinos diena, drauge noriu pasakyti, jog aš balandžio 7 d. paleistas iš ligoninės, gana gerai jaučiuosi. Greitai sustiprėjau. Nieko nelaukdamas, pradėjau naujo sėmstro darbus, paskaitas ir pratybas. Esu netekęs gerokai svorio, bet tas man išeina tik į sveikatą. Ligoninėje gavau į venas visokių vitaminų ir vaistų, kurie man gerai paveikė į mano organizmą. Jaučiuosi lyg pajau-nėjęs."

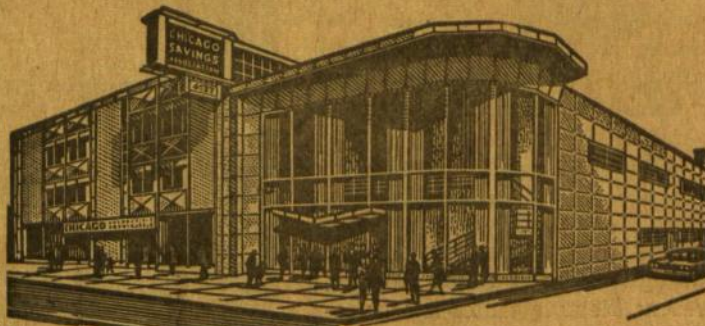
Džiaugiasi, kad sūnus gerai auga, ūgiu pralenkęs motiną, gerai mokosi ir "neraginamas vis pirmiausia atlieka pamokas..."

Praeitais vasaros metu birž. 23 d. motinai rašė: "Aš skubu greitai atsiliepti vien dėl to, kad Brangi Mama nesirūpintų dėl mano sveikatos. Iki liepos 15 d. dar eina sėmstras, t. y. skaitau paskaitas, vedu pratybas. Sveikata gerai tarnauja. Nuo liepos 15 d. iki spalio 15 d. turėsiu tris mėnesius atostogų. Sėmstrui pasibaigus, turiu dalyvausti su paskaita iš eilės, jau 18-jų lietuvių studijų savaitėje..."

Viltingi žodžiai prieš kritiškiausią valandą

O čia pats paskutinis laiškas, kurį motina pas save surado, rašytas š. m. rugp. mėn. 13 d. Zenonas čia dar džiaugėsi: "Mes laikomės gerai! Kęstutis rytoj grįžta iš vasaros palapinės ir ekskursijų su bažnyčios mi-

(Nukelta į 5 pusl.)

Chicago's Taupymo Bendrovė turi įvairiausių moderniškai įrengtų taupymo skyrių, lengvas pri-važiavimas, greitas patarnavimas, net du kiemai automobiliams pastatyti, saugumo dėžutės ir kitokie parankumai. Chicago's Taupymo Bendrovė yra ne tik lietuvių sostinės, bet ir visų Amerikos lietuvių ir jų organizacijų centras. "The Presidential Room" puiki vieta organizacijų susirinkimams bei mažiems banketams teikiama veitui.

6%	PER ANNUM	5 3/4%	PER ANNUM	5%	PER ANNUM
ON CERTIFICATES OF \$5000.00 OR MORE		ON CERTIFICATES OF \$1000.00		ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS	
2 Year Maturity		One Year Maturity			

- ★ AR JOSŲ NAMAS YRA PER MAZAS JOSŲ ŠEIMAI?
- ★ AR JOSŲ KROSNIS PASENO?
- ★ AR VASAROS KARŠČIAMS UŽEJUS NENORETUMET KVEPUOTI GRYNU ŠALTU ORU?

★ CHICAGO TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVĖ duoda pasko-las prieinamoms ir patogiomis išlygomis, \$500.00 ir daugiau, bet kokiems namų pagerinimams. O gal jums reikalingi pinigai kitiems reikalams? Arba gal norite išgyti nuosavą namą, jei iki šiol jo neturite ir jums nusibodo mokėti aukštas nuomas?

BET KOKIAIS FINANSINIAIS REIKALAIŠ KREIPKITES Į

Chicago Savings and Loan Assn.

PHILOMENA D. PAKEL, Pres.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues 9 to 4. Thurs. and Friday 9 to 8. Sat. 9 to 12:30

Zenono ir Paulinos Ivinskų vestuvinė nuotrauka Romoje 1957 metais. Iš kairės į dešinę: kun. Riabūnas, solistas Stasys Baras, ministeris St. Girdvainis, prof. kun. P. Rabikauskas, Paulina Ivinskiene, vysk. V. Padolskis, prel. V. Balčiūnas, prof. Z. Ivinskis, St. Lozoraitis, jr., V. Lozoraitienė, pulk. Griniaus žmona. Nuotraukos antroji pusėj įrašas: "Mūsų Brangiajai Mamai, mudviejų naujo gyvenimo žingsnio (1957. VI. 22) prisiminimui. Marti Paulina ir sūnus Zenonas. Roma, 1957. VIII. 1."

Zenono Ivinskio netekus

(Atkelta iš 2 pusl.)

istorikų darbams buvo parašytos pagal visas istorinės metodologijos taisyklės. Jis buvo griežtas ir objektyvus net savo draugų ir profesorių darbų vertintojas. Dažnai juos papildydavo savo studijų duomenimis ir naujais šaltiniais.

Ne visas savo studijas Z. Ivinskis suspėjo užbaigti ir paskelbti. Svarbiausi jo darbai: "Vysk. M. Giedraitis ir jo laikų Lietuva" ir "Lietuvių tautos istorija" I tom. (Abu "Aidų" žurnalo premijuoti mokslo premija 1955 ir 1963 m.), liko rankraščiuose pilnai neužbaigti. Liko taip pat nepilnai užbaigta "Lietuvos istorija" vokiškai ir Bonnos universitete skaitytos paskaitos, kurių susidarė keletas tūkstančiai puslapių. Dvi mažesnės studijos jo paties jau atiduotos spaudai: "Žemaičių vyskupijos įkūrimas" atiduota "LKMA Suvažiavimo Darbams" ir "Lietuvos žydai" — "Aidams". Aišku, yra dar ir kitų, man nežinomų, rankraščių ir milžiniška jo surinktų istorinių žinių karto-

teka. Be to, prof. Z. Ivinskis labai rūpinosi informuoti pasaulį apie tai, ką mes darome ir ko vertingo esame pasiekę Lietuvos istorijos srityje, dėl to stengėsi dalyvauti tarptautiniuose istorikų kongresuose ir skaityti juose referatus iš Lietuvos istorijos. Jis dalyvavo Rygos (1937), Zuericho (1938), Romos (1955) ir Uppsalos (1966) istorikų kongresuose. Jis stengėsi užmegzti ir palaikyti ryšius su kitų tautų istorikais. Jis sakė: "Negalima vien tik skustis ir dejuoti, kad svetimsčiai (lenkai, rusai, vokiečiai) vis falsifikuoja mūsų istoriją. Daugeliu atvejų jie padaro tai be blogos valios, nes nepažįsta mūsų istorijos, tokios kokios mes norėtume. Užtat mes turime visais galimais būdais rimtai ir objektyviai pristatyti jiems kongresinėmis kalbomis ir bendrąją Lietuvos istoriją, ir mūsų tyrinėjimų rezultatus atskiru jos epizodu. Tada bus galima laukti kad svetimtaučiai istorikai rimčiau pažiūrėtų į Lietuvos istoriją ir kad iš jos daugiau paimtų ir įjungtų į universalinę istoriją".

Ta kryptimi, kiek galėdamas, jis ir veikė. Paskutiniaisiais metais jis daug yra parašęs straipsnių vokiečių, italų ir anglų kalbomis. Savo ir savo draugų studijas, ypač svetimomis kalbomis, jis siuntinėjo žymiesiems istorikams ir garsioms pasaulio bibliotekoms.

6. Visuomeniniame darbe

Prof. Z. Ivinskis nebuvo užsidaręs istorijos kiauše, kaip kas galėtų manyti. Jis buvo linksmas, socialus ir draugiškas, šeimos ir visuomenės žmogus. Dar Plungės gimnazijoje 1920 m. įstojo į ateitininkus. Gi 1923 - 4 m. jis jau buvo jaunesniųjų ateitininkų pirmininkas. Jis skaitė referatus. Kaip priderėjo būsimajam istorikui, pirmasis jo referatas buvo istorinis: "Ar lenkai gali vadintis Lietuvos krikštytojais?" Šiame referate jis iškėlė lietuvių kuni-gaiškčių pastangas apkrikštyti Lietuvą.

Kaune studijuodamas, 1927-29 m. buvo Studentų ateitininkų sąjungos centro valdybos sekretorius, vėliau pirmininkas. Ateitininkų veikloje Z. Ivinskis paliko aktyvius visą laiką. Skaityti jiems paskaitas, rašė "Ateityje" ir, be-
rods, ligi mirties buvo Ateitininkų Federacijos Tarybos atstovas Europos ateitininkams.

Kada jaunosios kartos katalikų inteligentai 1936 m. paskelbė deklaraciją "I organiškosios valstybės kūrybą", Z. Ivinskis buvo vienas iš tos deklaracijos autorių. Jis taip pat buvo vienas iš 8 to kolektyvo narių, kuris 1936 m. pradėjo leisti "XX-ji amžius", ir buvo to dienraščio formalus vice-redaktorius. Vokietijoje, Berlyne, 1944 m. ėjo Savišalpos draugijos pirmininko pareigas. Vėliau tris metus dirbo Raudonajame Kryžiuje, rūpinosi BALFo stipendijų paskirstymu studentams ir redagavo "Lietuvių Raudonojo Kryžiaus žinias". Z. Ivinskis dalyvavo ir politinėje veikloje, kurį laiką eidamas Lietuvių Fronto atstovo pareigas Vlike.

7. Baigiamosios patabos

Profesorius Z. Ivinskis labai daug nuveikė Lietuvos istorijos srityje, gaila per ankstyva mirtis neleido jam visų darbų sutelkti sintezėn, vienon didžiulėn dokumentuoton Lietuvos istorijon. Jos teparašė ir rankraštyje paliko tik I-ji tomą. Jis, be abejo, būtų dar daugiau nuveikęs, jei jo nebūtų blaškę kitokie užsiėmimai, įsipareigojimai, tautos nelaimės, visuomeninė veikla ir savo egzistencijos palaikymo rūpesčiai. Jaunystėje jis daug laiko skirdavo visuomeniniam darbui ir Lietuvos istorijos populiarizacijai. Tapęs profesorium, buvo perkrautas paskaitom. Be to, paskaitas skaitė įvairiuose suvažiavimuose, karininkams ir "Gamots Draugo" ekskursijų moksleiviams. Lietuvoje ir tremtyje, kaip matėme, jam daug laiko atėmė ir administraciniai darbai, dėstymas gimnazijose ir politinė veikla. Šeimos išlaikymas privertė jį vėl imtis profesoriaus darbo Bonnos universitete.

Lietuviškos institucijos jam nedaug tepadėjo. Šiek tiek jį rėmė draugai. Lietuvių Fondo pagalba, rašant Lietuvių tautos istoriją, atėjo jau pavėluotai, kai jo organizme jau buvo išgalėjęs visa naikinantis vėžys. Jo didieji darbai liko nebaigti. Tikime, kad juos užbaigs jo draugai ir jo paruošti jaunesni istorikai, ypač LKM-A. Istorijos mokslų sekcijos nariai. Pats prof. Z. Ivinskis atliko didelį darbą. Jis Lietuvos istorijos mokslą pastatė ant objektyvios tiesos pagrindo, paremto šaltiniais.

Straipsnį rašant naudotasi: Lietuvių Enciklopedija, IX ir XXXVI tomo žiniomis apie Z. Ivinskį; R. Krasausko straipsniu Istorikas Zenonas Ivinskis, paties Z. Ivinskio raštais, asmenine korespondencija ir prisiminimais.

ZENONAS IVINSKIS LAIŠKUOSE SAVO MOTINAI

(Atkelta iš 4 psl.)

nistrantais. Rugpjūčio 16 d. jau pradeda mokslą gimnazijoje. Eis jau į trečią gimnazijos klasę... Visi trys buvome Stuttgar-te Studijų savaitėje, kuri gražiai praėjo. Mano paskaitai (ji užtruko 2 val.) buvo parodyta daug susidomėjimo. Aš ją išspausdinsiu 'Aiduose.'

Šiuo metu, kaip čia sakoma, rūpintis..."

'raugintų agurkų laikų', užsuka, Negalėjo vargšas pramatyti, aplanko vienas kitas prietelius kad didysis rūpestis jau nebe iš Romos, iš Amerikos. Šiaip už kalnų — sunki, išsekianti jau pas mus nieko ypatinga. Vėžio liga. Chicago gruodžio Baigiasi vasara. Vėl prasideda mėnesį ėmė pasiekti telegramos ir telefonu perduoti žodžiai, kad sveikata kritišką, kritiškiausioj padėty, kol Kūčių dieną, vieton ramybės angelo, atskriejo mirties angelas...

Sovietų istoriko knyga apie stalinizmą

Knopf leidykla išspausdino dvi sovietų mokslininkų knygas: "Let History Judge: The Origins and Consequences of Stalinism", kurią parašė Roy A. Medvedev, ir antrą — "A Question of Madness", kurios autoriai broliai Zhores ir Roy Medvedevai. Šiuose veikaluose jie duoda dar neskelbtų Stalino, Lenino laiškų, įvairių atsiminimų, rašo apie Sibiro lagerių aukas ir aną teroro kruvinąjį lai-

kotarpį. Išsiaiškęs valymus, intelektualų žudymus, Medvedevas tvirtina: "Reikia paskelbti paprastą tiesą, kad nei vienas iš tirėjų ir despotų praeityje nėra taip persekiojęs, išžudęs tiek savo tautos žmonių, kaip Stalinas."

Knygoje "A Question of Madness" atskleidžiama, kad valstybinis gydymas panaudojamas kaip tortūrų ir bausmės priemonė, uždarinėjant režimo priešininkus į beprotnamius. Abidvi šios knygos negalėjo pasirodyti Sovietų Sąjungoje.

STANDARD FEDERAL OFFERS A VARIETY OF SAVINGS PLANS THAT OFFER ABSOLUTE SAFETY AND EARN MAXIMUM LEGAL INTEREST RATES. WE GIVE EACH TRANSACTION OUR PERSONAL ATTENTION AND OUR BUSINESS HOURS ARE DESIGNED FOR YOUR CONVENIENCE.

PASSBOOK ACCOUNTS

Regular passbook accounts are convenient and earn the high rate of 5% per year. They are good to use for those periodic deposits you make for general purpose use. Deposit any amount at any time, withdraw any time. You earn interest from date of deposit to date of withdrawal. You can make a withdrawal any time and still earn interest for every day the money is on deposit. Interest is credited quarterly on balances of \$10 or more.

CERTIFICATE ACCOUNTS

Certificates are issued in minimum amounts of \$1000 and \$5000, earn 5¼% to 6% per year, and are issued for terms of 90 days to 2 years, depending on the class of account. As required by law, early withdrawals are subject to a reduction in earnings.

Receive interest by check monthly, quarterly or accumulate in certificate account.

Deposits to certificate accounts received by the 10th of any month earn from the first of that month. Deposits received after the 10th earn from date of deposit.

Interest is compounded daily on all Standard Federal accounts.

STANDARD FEDERAL

4192 Archer Avenue at Sacramento
Chicago, Ill. 60632 • 847-1140

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Thursday and Friday, 9 a.m. to 8 p.m.;
Saturday 9 a.m. to 12 Noon; Wednesday, no business transacted.

ASSETS OVER \$160,000,000.00
RESERVES OVER \$15,000,000.00

Kas tik turi gerą skonį,

viską perka pas Lieponį!

LIEPONIS

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875

nuo 9 iki 6 val. vakaro — Sekmad. atdara 12 v. iki 5 v. p. p.

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienoms

NAUJI LEIDINIAI

• **Viktoras Gidžiūnas, TREČIASIS SV. PRANCIŠKAUS ORDINAS** Išleido Trečiojo ordino šv. Kazimiero provincija. Tiražas 600 egz. Viršelį ir vinjetę piešė dail. P. Jurkus. Spaudė Pranciškonų spaustuvė Brooklyn, N. Y. 286 psl.

Mūsų kruopštusis istorikas tėv. dr. V. Gidžiūnas šiuo veikalu gražiai paminė 750 m. sukaktį nuo trečiojo ordino steigimo. Šis dvasinis sąjūdis buvo radęs platų atgarsio ne vien Lietuvos liaudyje, bet jam priklausė ir tokie lietuviškosios kultūros žiburiai, kaip Maironis, Jakštas. Vairgantas ir eilė kitų.

Ši knyga išsivystė iš tos medžiagos, kurią autorius buvo surinkęs, beruošdamas straipsnių Lietuvių enciklopedijai. Pirmoje dalyje čia supažindinama su pačiu Sv. Pranciškumi, jo laikų dvasia bei svarstomas klausimas, kiek šv. Pranciškaus idealai tinka mūsų laikams. Toliau duodama trečiojo ordino istorija, supažindinama su jo regulomis ir konstitucijomis, gyvenimo taisyklėmis ir privilegijomis, ryšiais su pranciškonais. Duodama suglausta šio sąjūdžio istorija iki pat naujausių laikų ir plačiau pateikiama tretininkų istorija Lietuvoje, gausiau informuojant apie jo veikimą nepriklausomoje Lietuvoje, aptariant ir ruoštuosius kongresus, konferencijas, vadovų parengimą, ryšius su dvasiškija, aprašant bendrojo gyvenimo tretininkų, jaunuosius tretininkus, tr. rekolekcijas, jų dvasinį gyvenimą, apaštališumą ir galtingumą darbui, jų įsteigtą šv. Luko ligoninę.

Pagaliau informuojama apie trečiąjį ordną Amerikoje apskritai, o ypač apie šį religinį sąjūdį JAV lietuvių tarpe. Savo turimomis gausiomis istorinėmis žiniomis autorius, rašydamas įvairiais tretininkų klausimais, duoda gana platų atitinčiamo laiko istorinį foną. Kalba suglausta, panaudoja gausiai šaltinių, juos nurodydamas net 21 puslapyje užimančiose išnašose taip, kad veiklas bus įdomus ne vien Trečiojo ordino nariams, o ir tiems, kurie domisi Lietuvos ir kitų kraštų istorija, dvasinio gyvenimo raida bei gilesnio gyvenimo pagrindais. (JP)

• **Marija Sims - Černekytė, ANT KRYŽKELIŲ SENŲ.** Antroji papildyta laida. Redagavo Vyt. Alantas. Tiražas 500 egz. Spaudė Galinda Press, Inc., Cleveland, Ohio, 1971 m. Leidinys 296 psl.

Pradžioje daugiau kaip 30 psl. užima Vytauto Alanto raštas "Marijos Sims - Černekytės gyvenimo ir kūrybos bruožai".

Straipsnis iliustruotas poetės gyvenimo ir pan. nuotraukomis. Leidinyje sutelkta visa ligšiolinė M. Sims - Černekytės kūryba. Ji tradicinė, skambi, dainin-ga. Širdimi išsakyti asmeniškieji išgyvenimai daug kur pajvairinami patriotiniais ir visuomeniniais motyvais.

• **ATEITIS, 1971 m. Nr. 7.** Lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas. Redakcijos kolektyvas: Jūratė Jasaitytė, Saulius Kuprys, Vytautas Narutis ir Algis Norvilas. Leidžia Moksleivių ateitininkų sąjunga. Redakcijos adresas: Ateitis, 7121 South Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629. Administracijos adresas: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata \$7.00.

Ir savo turiniu ir nuotraukomis tai jaunatviškos dvasios žurnalas. Didžioji jo bendradarbių dalis yra jau pats jaunimas, parodas daug išradimo ir surinktos medžiagos paskirstyme ir gražiam puslapių apipavidalinime. Naujas numeris ypač akcentuoja mūsų jaunimo kūrybingumo reikimą. Tam skirtas vedamasis ir mintys apie būsimą jaunimo kongresą.

• **SKAUTŲ AIDAS, 1971 m. lapkričio mėn. Nr. 9.** Vyr. red. J. Toliušis, 7418 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636. Leidžia LSS Tarybos Pirmija. Administratorius: A. Orentas, 6340 S. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata \$5. Žurnalas skirtas margai ir konkrečiai skautų veiklai. Gražiai tvarkomas, gausiai nuotraukomis iliustruotas.

• **LAIVAS, 1972 m. sausio mėn., Nr. 1.** Religinio ir tautinio gyvenimo mėnesinis žurnalas. Redaguoja kun. Kazys Barauskas. Leidžia Marijonų vienuolija. Redakcijos ir administracijos adresas: Laivas, 4545 W. 63rd St., Chicago, Illinois 60629. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje — \$4.00, kitur — \$5.00. Be kita ko, šiame numeryje rašoma apie kardinolą Mindszentį, apie Dievą Sibiro taigoje, duodama simpoziumo apie lietuviškos visuomenės katalikiškumo padėtį šiandieniniuose santrauka, recenzuojamos naujos knygos, rašoma apie Simo Kudirkos nepalaužiamumą ir kt.

• **SALTINIS, 1971 m. Nr. 5.** Tikišinės ir tautinės minties žurnalas. Redaguoja S. Matulis, MIC. Leidžia šv. Kazimiero sąjunga ir marijonai. Redakcijos ir administracijos adresas: Saltinis, 16 Hound Rd., West Bridgeford, Nottingham NG2 6AH, England. Metinė prenumerata 1 sv. 20 p. (3 dol.).

Pokalbis prof. Stasio Šalkauskio 33 metų mirties sukakties minėjime, surengtame ateitininkų sendraugiu, 1971 m. gruodžio 4 d. Muenchene, Vokietijoje. Iš kairės į dešinę: prof. Juozas Eretas, skaitęs minėjime paskaitą, vysk. A. L. Deksnys ir solistė Lilija Šukytė, dalyvavusi minėjimo meninėje programoje.

Kultūrinė Kronika

Kas laimės dv. dešimt pirmą "Draugo" romano konkursą?

Siemietinė konkurso juri komisija, sudaryta Toronto, Kanadoje, šiuo metu jau baigia skaityti pristatytų veikalų rankraščius. Pasikutinį ir lemiamą komisijos posėdį pramatomas sausio 15-16 d. savaitgalį. Taigi, už savaitės jau turėtume žinoti, kas yra XXI-mojo konkurso laureatas.

Lietuviai poetai Australijoje

Šiame tolimame žemyne gyvenantys lietuviai poetai laiko nuo laiko rodo didelį gyvastumą, kurio galėtų jiems pavydėti ir kur kas gausesnį kultūriniai mūsų telkiniai Amerikoje ir Kanadoje. Gražus Australijos lietuvių poetų kūrybinio susibaudimo vaisius yra pastaruoju metu pradėti leisti gana originalūs "Poetijos ir prozos lakštai". Lig šiol išėjo 4 nume-

riai. O dabar ir vėl naujiena: Juozas Almis Jūragis paruošė spaudai Australijoje gyvenančių lietuvių poetų kolektyvinį rinkinį "Terra Australis". Leidinys žada netrukus, dar šių metų pradžioje, pasirodyti.

Monumentali poeto Maironio skulptūra

Skulptorius G. Jokubonis Lietuvoje šiuo metu baigia kurti milžinišką pusketvirtą metro aukščio sėdinčio poeto Maironio skulptūrą. Tėnykštės spaudos užkalbintas, G. Jokubonis sako: "Man patinka Maironio lyrikos gilus jausmas, platuma erdvė. Maironis kreipiasi į žmogų visada iš tam tikros aukštumos, jo kūryboje nėra susmulkėjimo. Ypač mane žavi eilėraščių 'Nuo Birutės kalno', 'Vakaras ant ežero Keturių Kantonų'. Skaitydamas 'Nuo Birutės kalno', tarsi regiu susimąsčiusį poetą, sėdintį ant

kalno, vėjo plaikstomais rūbais, išgyvenanti skaudžios viatvės valandą. Iš pradžių jis kalba ramiai, paskui emocinė įtampa didėja, bet laisvai neprasiveržia — poetas taip ir lieka neišsakyęs visų savo jausmų. Tokį Maironį aš ir stengiausi atvaizduoti". Šia proga prisimintina, kad žinomąją monumentalią skulptūrą "Pirčiupio Motina" sukūrė taipgi G. Jokubonis.

Studija apie benediktinus Lietuvoje

Tėv. Viktoras Gidžiūnas, OFM, Lietuvių Katalikų akademijos metraščiui ruošia platesnę studiją apie Sv. Benedikto regulos vienuolius Lietuvoje. Jau baigė rašyti apie benediktinus, dabar renka medžiagą ir rašo apie cistersus, kamandulius, kartūzus bei trapistus ir seseris benediktines ir cisterses.

SOLISČIŲ VERIOVKINAIČIŲ ARCHYVAS CHICAGOJE

Buvusio gubernatoriaus Veriovkino dukterys, dabar gyvenančios Šveicarijoje, Lietuvių

FRANCOIS RABELAIS LIETUVIŠKAI

(Atkelta iš 3 pusl.)

nyėjo niekais. Vertimas labai sklandus. Rabelais stilius išlaikytas. Pasakojimas lietuvių kalboje natūralus ir gyvas. Originalo ritmas ir pulsas jaučiasi kiekvienoje detalėje.

Turint galvoje tuos keturis šimtus su viršum metų, kurie mus skiria nuo kūrinio pasirodymo, vertėjas turėjo nugalėti tokius sunkumus, apie kuriuos skaitytojas nenusimano: didelė dalis realijos negrįžtamai nuskambėjo, kaip antai, drabužiai, ginklai, buitės reikmenys ir kita neturi istorijos būvyje užfiksuotų žodžių lietuvių kalboje. Reikėjo tuos žodžius arba daryti, arba palikti, kokie jie yra, arba aptarti parafraze. Vertėjas ir tuos dalykus išsprendė. Skaitant vertimą nelieka galvosūkio, anoj aplinkoj jautiesi savas...

Dominykas Urbas savo pastabas baigia: "Sudėjau į šį vertimą daugiau nei penkerių metų darbą ir keturiasdešimties metų vertėjo veiklos patirtį. Dabar, praėjus keliems mėnesiams nuo darbo pabaigos, pailsėjęs ir atitokęs nuo to darbo, matau, kiek dar jame kas būtų taisytina. Pirmiausia, jei tai būtų galima, gerokai dar pridėčiau šlifo, kad sakinyb būtų šmaikštesnis, lakesnis, kad frazė savo

ritmika ir intonacija geriau atlieptų originalą. Ir pavienius dalykus, kai kuriuos šiandien jau kitaip išversčiau. Deja, knyga jau išspausdinta ir... išparduota!"

Kiekvienas, mano išmanymu, supras, kad tai nėra eilinis vertimas, kurį šmaikštus vertėjas galėtų netarpiškai diktuoti linotipininkui. Supras ir tai, kad vertimas yra menas. Dominyko Urbo vertimas yra tikrai meniškasis ir kad jį reikia priskaičiuoti lietuviškojo rašto laimėjimams, lygiems ar tolygiems originaliai kūrybai.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpaustyti paveikslai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams, rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

PETE'S AUTO REPAIR

Taisau MOTORUS, STABDŽIUS, Transmisijas Starterius, Alternatorius, Motor Tiesup. Ir kitus patalynius. PETRAS PIŠNYS, sav. 8211 - 15 South Damen Avenue — TEL. 737-3988.

WAGNER & SONS

Typewriters — Adding Machines Checkwriters Nuomoja — Parduoda — Taiso NAUJOS NAUDOTOS Virs 50 m² patikimas patarnavimas NAUJOJE VIETOJE 5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

NAMŲ TAISYMO DARBAI

Stalčius, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuviai — labai prielama kalna.

SKAMBINTI RE 7-9615

VIEN TIK DRAUGAS SPAUSDINA

Kokius dalykus vien tik "Draugas" spausdina?

Vien tik "Draugas" gausite gražiausius vedybinius kvietimus atspausdintus lietuviškais rašmenimis.

Jaunosios poros iš visos Amerikos siunčia "Draugui" užsakymus spausdinti lietuviškus vedybų kvietimus. Galima pasirinkti įvairiausio popieriaus vokių ir kortelių.

Jei rengiatės į moterystės luomą ir norite gražiausių lietuviškų kvietimų, užsukite į "Draugą". Kiek galite greičiau, atvykite ir pasirinkite.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite perkant čia įvairių filmų foto aparatų bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAM

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Telef. PROspect 6-8998

JEI JŪS NORITE SIŪSTI

SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ

IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS,

NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS

FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ISTAIGA

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vieta pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

ALLENTOWN, PA.
BALTIMORE 81, MD.
BROOKLYN, N. Y. 11218
BUFFALO 12, NEW YORK
CHICAGO 22, ILL.
CHICAGO, ILL. 60629
CLEVELAND 13, OHIO
DETROIT 12, MICH.
FARMINGDALE, N. J.
HAMTRAMCK, MICH.
HARTFORD 6, CONN.
JERSEY CITY, N. J.
LOS ANGELES 4, CAL.
NEWARK, N. J.
NEW YORK 3, N. Y.
PHILADELPHIA 23, PA.
RAHWAY, N. J.
SO. BOSTON, MASS.
SOUTH RIVER, N. J.
SYRACUSE, N. Y. 13204
TRENTON 10, NEW JERSEY.
UTICA, N. Y.

126 TILGHMAN STREET
1900 FLEET STREET
485 McDONALD AVENUE
701 FILLMORE AVENUE
1241 NO. ASHLAND AVENUE
2608 W. 60th STREET
1025 KENILWORTH AVENUE
11601 JOS CAMPAN AVENUE
FREEMOOD ACRES
11339 JOS CAMPAN AVENUE
122-126 HILLSIDE AVENUE
219 MONTGOMERY ST.
159 SO. VERMONT AVENUE
478 MARKET STREET
78 SECOND AVENUE
631 W. GIRARD AVENUE
47 E. MILTON AVENUE
396 W. BROADWAY
46 WHITEHEAD AVENUE
515 MARCELLUS STREET
1152 DEUTZ AVENUE
663 BLEECKER STREET

RE 5-1854
DI 2-4240
IN 7-6465
TX 5-0700
HU 6-2818
WA 5-2787
PR 1-0096
365-6780
363-0494
365-0740
249-6218
RE 5-6508
DU 5-8550
MI 2-2452
OR 4-1540
PO 9-4507
AN 8-1120
CL 7-6320
475-9746
EX 2-0306
RE 2-7476

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mūsų parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00

Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

5%

All accounts compounded daily — Passbook Savings paid quarterly.

6%

2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street

Tel. LA 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6%

5%

Mokamas už dviejų Metų Certificate sąskaitas Minimum \$5,000.00

Naujas ankštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELLO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS PIRMADĮ IR KETVIRTAD. ... 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRADĮ IR PENKTAD. ... 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTADĮ 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiadį uždaryta.

DAILININKĖ GIEDRĖ ŽUMBAKIENĖ ARTEJANČIOS PARODOS PROGA

Dail. Giedrės Žumbakienės darbų paroda atidaroma Čiurlionio galerijoje, Chicagoj, sausio mėn. 15 ir vyks ten iki sausio 23 d. Tai bus jos pirmoji didesnės apimties paroda šiose patalpose.

Dail. G. Žumbakienė, jaunosios kartos menininkė, yra užsirekomendavusi kaip stipri dailininkė, ypač emalio tapyboje. Šioje parodoje ji pramato ištaityti apie 40 kūrinių. Visi jie — emalio tapyba. Ši technika tapyboje nėra labai plačiai vartojama, nei daug kur matoma, nes gan sunkiai apvaldoma. Emalio tapybą, ir kodėl ją pasirinko, apibūdina pati dailininkė:

„Vietoje dažų čia vartojamas maltas stiklas, o drobės yra pakeliamos metalais, paprastai variu ar plienu. Išrinkus spalvas ir paruošus kūrinių, ji reikiama išdegti specialiose krosnyse 1500 laipsnių (F) temperatūroje. Kiekvieną darbą tenka deginti du, tris, kartais net keturis kartus. Stiklo milteliai ištirpsta, susilieja ir gaunasi naujos spalvos. Jų suderinimas yra žymiai sunkesnis emalio technikoje negu tapyboje. Reikia kur kas daugiau bandymų, kol prieini prie tikslų, pageidaujamo spalvų. Aplamai, ši technika reikalauja daugiau kantrybės nei tapyba

Mano profesorė St. Xavier kolegijoje buvo emalių specialistė. Jos raginama, pabandžiau šią techniką, pamėgau ir nuo to laiko beveik tik su emaliais dirbu. Man ši technika ypač patiko, nes yra labai sena, pastovi, ir jaučiu, kad duoda daug laisvės, daug galimybių išbandyti modernias meno technikas su senais „įrankiais“.

Dail. Giedrė Žumbakienė yra gimusi Lietuvoje 1940 m. I Ameriką, į Chicago, atvažiavo 1949 m. Čia baigė St. Xavier kolegiją ir toliau gilinosi emalio ir tapybos studijose Chicagos Meno institute. Jau bent 12 metų Giedrė dalyvauja lietuvių ir amerikiečių parodose, taip pat yra turėjusi 4 individualias parodas: St. Xavier kolegijoje, Chicago Lawn, Public Library, „Draugo“ redakcijos patalpose ir praeitais metais Lietuvių kultūrinio židinio patalpose, New Yorke. Yra narė Chicago Artists Club, Chicagos Meno instituto Sales & Rental Gallery ir lietuvių dailininkų grupės „Dailė“. Daugelį jos kūrinių yra įsigiję privatus asmenys. Taip pat Giedrė yra suprojektavusi mozaikinį altoriaus paviršių Newman Club's koplyčioje, Northern universitete, De Kalb, Ill. Parodos atidarymas įvyks sausio 15 d. 7 val. vakare, Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, Chicagoje.

Giedrė Žumbakienė Vandens ratai (Lietuvių foto archyvas)

jau galėjo liesti pinigą.

Nuostabiai gražiai išryškino tą jautrų klasių skirtingumą garsiaame straipsnyje apie anglų mokyklą ir jų bendrąbučius George Orwell. Jis buvo kilęs iš „baltakalnių“ šeimos, uždirbusios žymiai mažiau nei daugelis „mėlynkalnių“ (darbininkijos), o tačiau turėjo išlaikyti visur tam tikrus „standartus“.

Vienas jų buvo būtinas reikalas siųsti savo vaikus į tam tikrą mokyklą. Tegul jos pagal Eton (kilmingųjų) standartus imant, buvo ir visai apskurčius, bet vis tiek privačios. O vaikai buvo tos nekaltos aukos, tiesiogiai nukentėjusios klasių išpuikime.

Šiame filme tas klasių pasiskirstymas ir jo poveikis mažo

berniuko gyvenimui irgi gero. Kai palieštas. Vasaros pabaigoje brestantis berniukas visai kitaip ima galvoti apie meilę, iškimybę ir savo paties vietą visose šioje makalynėje.

Vaidyba visų nuostabiai pui. ki. Julie Christie ir Alan Bates yra žaviai suderinta pora savo šaltumu, o kartu ir karštai besimylintieji. Dominic Guard, berniuko rolėje, ir Margaret Leighton, griežtoji motina, yra dar geresni.

Filme jaučiamas vienas trūkumas. Beveik nuo filmo pradžios žiūrovui duodamos scenos jauno berniuko, dabar jau seno vyro, sugrįžtančio į dvarą, kur jis turėjo didįjį pergyvenimą savo vaikystėje. Daugelis tikrai sunkiai susigauja, kad momentais rodamos scenos vyksta prieš 50 metų.

Filmas skiriamas visai šeimai, jauniems su tėvų patarimu.

NEREIKALINGOS OPERACIJOS

JAV-se kasmet padaroma nuo 12 iki 15 milijonų operacijų. Naujai išėjusioje gydytojo

GELĖS

Vestuvėms, banketams, laidotuvių ir kitokioms progoms
BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 W. 45th Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0832 — PR 8-0834

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASE SEMENIENE

Nusibodusi meilės istorija, bet žaviai atpasakota

Spalytojo filmo *The Go-Go Between* pasakojimas yra nusibodusi ir labai nesudėtingas. 1900 m. Anglijoje jauna aristokratė mergina, gyvenanti didžiuliam dvare Norfolk apylinkėse, veda ne taip jau labai slaptą romaną su šurkščiu, bet gražiu kaimiečiu, savo nuomninku. Tai vargiai originalu.

Į dvarą vasaros atostogų atvyksta 12 m. berniukas Leo, lankydams savo turtingą draugą. Berniukas greitai įsimyli bevilčiai gimnazistika meile savo draugo vyreeniją seserį Marian (Julie Christie). Toli susizadėjusi su aristokratu, slaptai mylisi su kaimiečiu (Alan Bates). Ji išnaudoja berniuko susižavėjimą, siuntinėdama per jį meilės laiškučius kaimiečiui.

Filmo išvadoje parodomai to patyrimo vaisiai. Būdamas ryšininku tarp dvaro ir ūkio — padėdamas meilei vystytis tarp dviejų besimylinčių, savo nekalume nieko nenumanydamas apie tai, tampa paženklintu visam gyvenimui. Jis lieka nevedęs ir visai abejingas šeimyniniam gyvenimui. Epilogas yra paprasčiausiai freudiškas ir neįtikėtinas.

O vis dėlto *„The Go-Go Between“* yra labai geras filmas. Jis laimėjo aukščiausią premiją praėjusių metų Cannes filmų festivaly. Puikiai surežisuotas tos

sritys speco Joseph Losey, buvusio Hollywoodo režisieriaus, dabar gyvenančio Anglijoje daugiau 20 metų.

Tekstą ekranui parašė Harold Pinter, žymusis šių laikų britų rašytojas, pagal L. P. Hartley romaną.

Losey stiprumas reiškiasi techniškai preciziškame ir neklįstančiame režisavime. Jo pastatymas pasižymi elegantiškais kostiumais ir puikiai pritaikytais „rėmais“ aristokratiško gyvenimo paveldui. Jo akis vienodai užkliūdo charakterių detales, kuriomis pasižymėjo jo ankstyvesnieji du filmai irgi su Pinter („The Servant“ ir „Accident“).

Losey ir jo teksto rašytojas Harold Pinter yra nuostabiai pastabūs, liečiant klasės mažiausius niuansus. Juk Anglijoje buvo laikai, dar visai neseniai (o filmas rodo gyvenimą prieš I-ąjį pasaulinį karą), kai britų aukštesnioji klasė manė, kad negarbinga pačiam užsidirbti pragyvenimą. Vidurinės klasės šeimų sūnūs nors galėjo lankyti tas pačias mokyklas, kaip ir aukštesnių sluoksnių berniukai, tačiau jose vidutinioji būdavo lyg sutepti savo tėvų tiesioginio kontakto su pinigais. Pinigai turėdavo pereiti per keletą atskirų praktikantų rankų. Tik tam praktui nudžiūvus, aristokratija

As a reminder to save ...
FREE 8-pc. Sit'n Sip
ceramic cup & saucer set

This wonderful gift is free to you when you open a savings account for \$500 or more or add \$500 or more to your present account. Offer expires January 15th and gifts are not mailable.

*A recent Federal ruling requires this statement to be made:
"One year must elapse between gifts to an individual account holder."

DIVIDENDS MAILED MONTHLY ON CERTIFICATES OF DEPOSIT!			
6%	2 YEAR CERTIFICATES	5 3/4%	1 YEAR CERTIFICATES
MINIMUM \$5,000		MINIMUM \$1,000	

YOU ARE IN BETTER HANDS WITH US

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero 60650

Telephone 656-6330 & 242-4395

Joseph F. Gribauskas, Executive-Secretary

OPEN MON. 9-8, TUES., THURS., FRI. 9-5; SAT. 9-1; CLOSED WED.

MEMBER OF F.S.L.I.C., WASHINGTON, D.C.

HIGH RATES

5% Per Annum Passbook Accounts	PAID QUARTERLY	6% Per Annum \$5000 or more Certificates 2 year min.
— AT —		
BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASS'N		
HIGHEST RESERVES		
4071 Archer Avenue		
Chicago, Ill. 60632		
TEL. — LA 3 - 3248		
(West of California Avenue)		

EUDEIKIS

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID

Laidotuvių Direktorai

Trys Moderniškos Koplyčios

4330 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4005-07 South Hermitage Avenue

Telefonai — YArds 7-1741-2

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKAS & EVANS
6345 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

— TEVAS IR SŪNUS —

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero TOWnhall 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNUS

2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICEERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS

649 East 162nd Street South Holland

10821 South Michigan Avenue, Chicago

TEL. — CO 4-2228

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET TEL. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJS,
RADIO, STEREO APARATŲ, PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPALVOTOS TELEVIZIJS APARATAI

SPYGLIAI IR RYGLIAI

REDAGUOJA DR. S. ALIŪNAS

METAI IR LAIKAS

Ir baisiai greitai bėga laikas, ir viskas skuba amžinai, ir ar tu senas, ar tu vaikas, kartais ir pats nežinai.

Ir ką žmogus gali žinoti, jeigu laikas ir metai visai neturi jokių matavimų. Pavyzdžiui, pensininko metų tu pats sau esi jaunas, o dešimčia metų už tavę jaunėniam jau esi senas, bet tam, kuris už tavę dešimčia metų senesnis, tu atrodi tikras vaikalis. Moterys gi, kaip skelbia statistika, per 25 metus pasensta tik apie dvylika metų. Taigi, su laiku ir metais nėra jau taip lengva skaičiuotis. Pavyzdžiui, jei tu nešioji sugipsuotą ranką, net ir vienos valandos laikas labai ilgas, bet jei su ta ranka čerkele kilnoji, tai tada ir visa diena neprailgsta. Jei kur nors tramvajaus ar traukinio lauki, tai penkiolika minučių baisiai prailgsta, bet jei su mergina flirtuoji, tai ir penkiolika valandų yra trumputėlė akimirka.

Jeigu lauki iš ko nors čekio, tai pora savaičių tiesiog kanikmantis ilgumas, bet jei tu pats turi mokėti nuomą ar paskolą, tai mėnuo praeikia tartum viena akimirka.

Balronas teigė, kad visi laikai, kurie praėjo, yra geri, todėl mes ir šaukiame, kad geri senieji laikai, bet, mūsų nuomone, yra geriausias laikas tas, kuris praėjo, o tas, kuris tebėra. Bet gal ir klystame, nes šiaip jau mūsų daugiausia džiaugsmo ir pasididžiavimo būna dėl to, kas praėjo, išreiškiamo žodžiais: ar aš nesakiau, kad taip bus. Žodžiu, praėjus laikas, kaip tik ir svarbiausias mūsų išminčiai liudyti. Na, o politinių partijų jėga irgi remiasi praeitimi. Pagaliau visi gi iškilmingai kartoja, kad iš praeities semiam stiprybę. Taigi, kai praeina metai, nereikia to laiko gailėti, juk vis tai mūsų jėgai ir stiprybei.

Laikas turi reikšmės ne tik lituanistinė mokyklom, bet gyvybinės reikšmės net ir mūsų kapams, tiksliau — mūsų už Chicago lietuvių kapines. Visi karo mokslai kalba apie generolą laiką, taigi tame kapų mūšyje tikriausia laikas dirba kapų priešui labai, nes jie laukia, kada generolas laikas išguldyt visus kovotojus.

LB su Alta, nepaisant, kad nuo praeitų metų abi jau moteriškos giminės, kovoja irgi dėl

praeities sutarčių, o dabartis atseit nereikšminga; išeina, kad senais laikais išmintingesnės galvos buvo, kurios kažkokias sutartis rašė.

Be abejo, laikas turi reikšmės šiek tiek šeimos gyvenime. Pavyzdžiui, jei kokie romantiškai Romeo ir Julijs būtų pagyvenę trejetą metų kartu, vaikus pasupę ir vystyklėlius pakeitę, tai visa romantika būtų užsibaigusi kiek kitaip.

Aplamai, nėra ko verkėti, kad bėga metai ir laikas, nes laikas gerina smulkus ir gerina vynu, na, o senas arklys irgi, sako, vagos negadina.

Šiaip ar taip, nepaisant, kad buvo geri seni laikai, spygliai kviečia džiaugtis šiuo metu, o ne praėjusiais metais. Nėra ko nusiminti, nes:

Nurieda laikas Pantiaikais, Nuplaukia dolerių maišų, Ir, per liežuvį skaičiui tekant, Pypkelę amžiną nešų.

O skubant, vis linksmiai šėtonas Patylomis ausin kikenas, Kad žemėje tik vienos ponios Ir Razmos fondas nepasens. T. Sk.

ANNUAL MYSTERY PACKAGE!

Linksmiausias metų įvykis

Ivadas kolchoze

Kompartijos sekretorius apdovanoja brigadininkę už pastangas kolchoze, tardamas:

— Už jūsų rūpestį jums įteikiame Lenino raštai.
Iš publikos vienas sušunka:
— Taip jai ir reikia biaurybei.

Dėstymas universitete

"Akračiai" rašo ir dar nuotrauka paliudija, kad Amerikos lietuvių vardu A. ir R. Misiūnai įteikė Vilniaus universiteto rektoriui Kubiliui Markso raštus.

Už ką nubaudė Vilniaus universiteta, nežinome, bet jei būtų tuos raštus įteikę Maskvai, tai būtų galėję, kaip anas kolchozninkas, sušukti: taip jai ir reikia biaurybei. P. Z.

Nesuprantamas įvykis

Naujai išėjusiame Lietuvos Tarybinės enciklopedijos trečiajame tome pridėta visokių komjaunuolių ir karvių melžėjų, tačiau nėra pačio svarbiausio tų kolchozų kūrėjo, komunistams buv. didžiausio mokytojo, tėvo ir globėjo, kurio portretas buvo visos sienos nukabinėtos ir kurio vardu kolchozai pavadinti, gimdytojo Stalino. Kažin, ar redaktoriai nebus nubauti už tokį didelio karvedžio, Lietuvos "išlaisvintojo" užmiršimą, kai net daug mažesnis Solomencevas, deputatas, įkrautas su visu abrozėliu, ir rusiškam raidėm paminėtas. Tuo labiau, kad dabartiniai Sovietų viešpačiai žengia ano keliais. Taigi, ir kas gali sakyti, kad komunistiniam pasauli stebuklių nėra. P.

ISIDĖMETINOS ISTORINĖS DATOS

"1969 m. Žagarės apylinkėse — prasidėjo didžiausias feodalinės epochos valstiečių sukilimas Lietuvoje. Naudodamasis šio sukilimo medžiaga, B. Struoga sukūrė dramą "Apyausrio dalia".

"1945 m. Lietuvos kunigaikščio Aleksandro leidimu Žagarėje pradėtos rengti mugės."

"Tėvynė" 1971 m. lapkričio mėn. 19 d.

LAIKAS, ŽMONĖS IR PATARIMAI

Visi kalbame, kad šiandien jaunimas ir iš viso žmogus niekam tikęs, tiesiog nė prasčiausio pasaulio pinigų — kapeikos nevertas, Bet, pasirodo, lietuvis ir kitais laikais ne labai jau į dangų veržėsi. Štai kaip J. Gerutis (kun. J. Balvočius) 1908 m. Shenandoah, Pa., knygoje "Sodžionių teologija" moko brolių Lietuvį.

Šokiai

"Šokis nėra piktas dailtas, pakol viskas yra padoriai. Šit, šokinėja šeimyna akyveizdoj gaspadoriaus ir vaikai akyveizdoj tėvo, motinos. Jie rodo tuom, esą linksmi ir sotys. Bet šokis išvakarėse, patamsiais, vos žvakytėi žyposnojan, vargi buvo kuomet nekaltas? Tas teip išeina, kaip kad šokinėtumei su ugnies kamuoliu, priglaudęs jį prie krūtinės. Sakyk, ar neužkaistumei? Vyras yra tai ugnis mergaitėi ir mergaitė vyrui. Jei nenori sudegti, nesibovyk su ta ugnimi. Pati piktoji valanda yra, kad pašokusiu eina abu drauge parsivėdintų oran, kame niekas nemato. Kas nežino, kaip juodu ten vėdinasi?"

Vaišės

"Valgyti ir gerti dėlto, kad gyventi, nėra nėjokio nusidėjimo. Dievas tam ir paliko maitinastį žmogui. Teipogi nėra nusidėjimo valgant ir geirant skanintis, nes ant tatau ir yra įsprautas burnoje liežuvis. Čia nusideda tik tas, kurs persivalgo ir persigeria; kurs valgo ir geria nenoroms ir padeda visa laimę ir linksmybę bliūdę ir bu-

NUOPELNAI NEDALIJAMI

"Nei direktorystė, nei prelatystė savaime pačios dar nieko nereikia: reikia darbų, ne titulų. Taip pat tėvo nuopelnai dar nesudaro pagrindo dėti ir sūnui, sesers — ir broliui, vyro — ir žmonai, uošvienės ir žentui."

Dr. J. Grinius

SENI, GERI LAIKAI

"Moterys kažkaip lengviau išreikšti aštriais žodžiais susikaupusią mintį. Lietuvoje moterys būdavo dažniau savo argumentus sutvirtindavo, pakeldamos sijonus."

"Sandara"

— Ne visi, nešiojant ilgus plaukus ir barzdas, yra pranašai.
Kun. Br. Markaitis

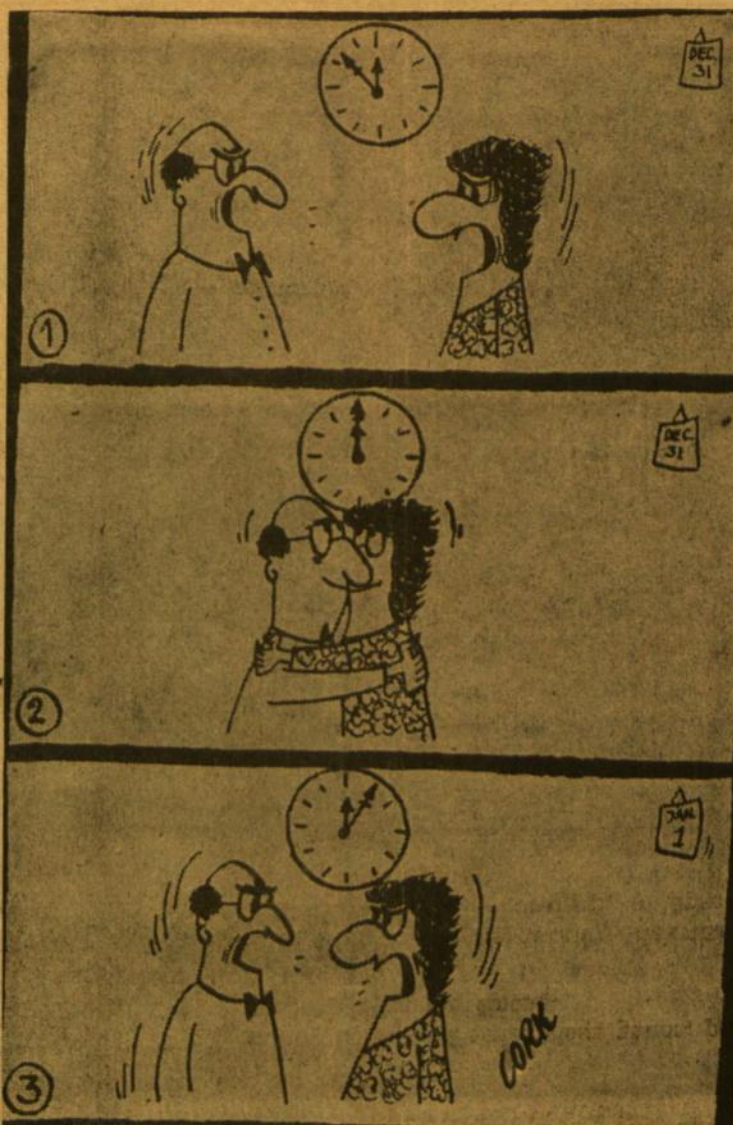
— Kol bus alaus, nebus revoliucijos.
Dail. L. Urbonas

"Senberniai ir viengungiai privalėtų būti kaip galima dažniau moterų kompanijoje."
"Sandara", gruod. 17 d.

— Amerikos gyventojai nuodžiugo, kad Marse niekas negyvena, tai nors nereiks siųsti ten jokios pagalbos.

Naujus Metus pradėdant
Dail. Val. Ramonėlio pieš.

Naujųjų metų sutikimas šeimoje

Antanas Gustaitis

PRASMINGA TYLA

Naktis. Visi šventieji miega
Už uždangos žvaigždėto būsto,
Ir žengiam atsargiai per sniegą,
Kad jie nuo triukšmo nepabustų.

Nes jei pakirde atpažintų,
Jog mes — tie patys: žmogų skutę,
Ponia, kuri šunelį žindo,
Šykštuolis, pėsčias varęs ute,

Ar tas, kurs, keikdamas mamoną,
Namie ją doleriais užkloja
Ir, dešine apglėbęs žmoną,
Kairiąją glosto draugės koją, —

I galvas tokių gaivalų
Paleistų iš dangaus kuolu.

prasdiebas, atalapa krūtinė, pasikaužymas lyg juostos ir kitkas turis baurų išveizį."

"Našlystė yra ponis tikėjimo ir ponis nekaltybės. Užtat ir pagonis, nors patis pasileidę, našlystę garbino. Juk, sako, ir kareivis, pabaigęs kareivystę, padeda šaudyklę ir grįžta namol atsilstę, ir ūkininkas, nuvokęs laukus, rudenį atsilpūčia. Teip ir našlė, vyrui mirus, padėjus moterystės šaudyklę, pasiilsia. Užtat našlystė peinas, ne bausmė."

Ir kas galėtų šiuos žodžius paskaitęs teigti, kad tik šiais laikais mūsų brangus tautietis pasigadino?

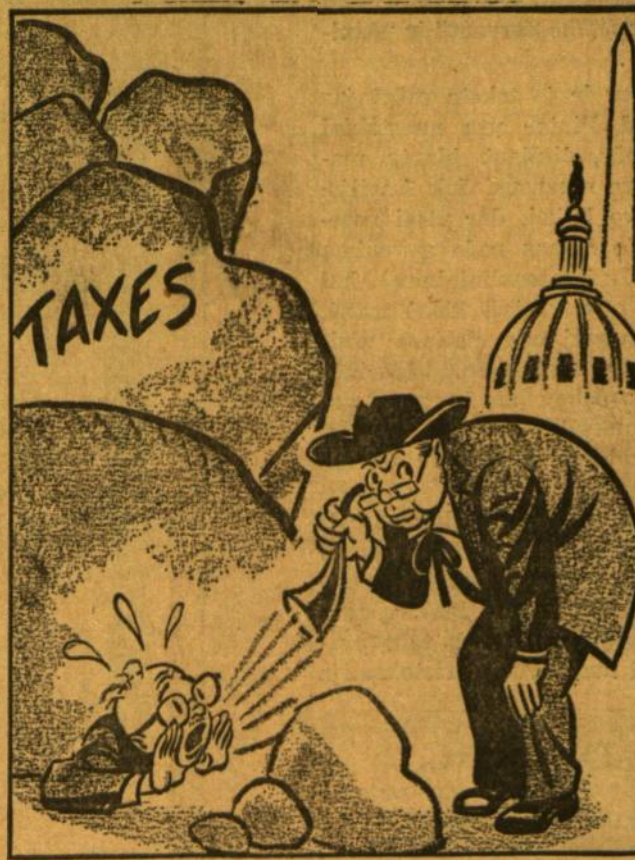
DARBAS IR BOSAS

— Kas tai sakė, kad gali nieko dabar nedirbti, vien todėl, kad aš tavę kokį kartą pabučiavau, — barasi bosas.
— Mano advokatas, — paaiškino tarnautoja.

— Daugiau laikytis dietos pasisžadama drabužių krautuvėje, o ne daktaro kabinete.

— Velnias viską paima, palieka tik žmoną.

— Ausį atkišk kiekvienam, ranką — draugui, o lūpas — mylimajai.

Mokesčių mokėtojas sako, kad jis Naujų metų proga nieko valdžiai daugiau nelink, kaip mokesčių sumažinimo.

NAUJAMETIMŲ TEMOM

Nežinia

Skambina telefonu:
— Kaip jautiesi po vakarykščio?
— Nuo pat ryto stoviu koridoriuje ir nežinau, ar į virtuvę eiti, ar į tualetą bėgti.

Protingai

— Kiek turi pinigų?
— Mažai...
— Ir aš ne ką daugiau... Na, bet nieko. Protingai geriant, galima išgerti!

Klausimas

— Kodėl tu taip daug geri, juk nevedęs?

Nelaimė

Kalbas du vyriškiai:
— Gėriau tokioje smagioje kompanijoje. Atsipeikėjau, ogi, žiūriu — policijoje!
— Aš taip pat kartą gėriau linksmoje kompanijoje. Atsipeikėjau, ogi žiūriu, kad jau apvedintas!

MENO MEGĖJAS — VAGIS DEZENTELMENAS

"Tėviškos Žiburiai" rašo apie naujųjų metų vagį džentelmeną, kuris tam tikra prasme žymesnis ir už Arsenijų Lupeną. Vagis aptuštino skulptoriaus Dągto butą Toronte.

"Vagis perplėvė lango sietuką, jį išėmė, išmušė stiklą, atidarė langą, ramiai įlindo į idų, susirinko visas skulptūras (jų buvo septynios), susivyniojo į lovų užtiesalus, rankšluostus. Tai tikri meno mėgėjai, nes žino, kaip rūpestingai reikia apsaugoti meno kūrinius. Pasiėmė dar kai ką, atsidarė duris ir su sunkiais ryšuliais laimingai išėjo. O būta tikrai didelių meno mėgėjų ir labai kultūrinių vagių, nes viduje nieko nesugadino, nesudaužė, nesuteršė — viską švariausiai paliko."

Kas galėtų sakyti, kad šiais laikais nebėra vagių džentelmenų!

KAM GERA

Ed. Miczelaitis išspausdino eilėraštį "Pergalė", kurio pradžia taip skamba:

Gera herojui išeiti į karą,
Gera lakūnui pavyti Ikarą,
Gera klajokliui įveikti Sacharą.

O man ar gera? Ir man beveik gera.

Šnara žolė, kad pavasarį gera
Bučiniui stiebtis į žaliąjį kerą,
Šnara šis kėras eilėm Eliuara.

Kadangi visur ir toliau kartojama visokie "gera, kėra, dera", tai ir mes šį eilėraštį papildome naujais rimais:

Ir man baisiai gera,
Garbinti komunistinį carą,
barbarą,
Ryšintį raudoną skarą.
Ir dar labai būtų gera,
Kur nors nusipirkti talento svarą.

TESMENŲ VARŽYBOS

"Mūsų manymu, vertėtų įvesti melžėjams priskirtų karvių tešmenų dalių susirgimų kiekį rodiklį ir pastoviai, kas mėnesį ar ketvirtį (priklausomai nuo fermos kategorijos), jį rodyti lenktyniavimo rodikliuose. Tokiu atveju melžėjos būtų suinteresuotos tinkamai naudoti melžimo aparatus, pačios dažniau kreiptųsi į veterinarijos specialistus, kad nesveika karvių tešmens dalis būtų pagydyta. Manoma, kad šis dalykas turėtų būti įrašomas ne augančia tvarka, bet pagal padėtį tikrinimo dieną."

"Tiesa", lapkr. 28 d.

Naujų metų sutikimas namuose.
— Išgerkim, nes mes tegyvenam tik vienus metus.